

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' תשא • י - ח"י אד"ר

תשפ"ד • שנה כ"ד • גליון כב (אלף ר"כ)

יום שני פר' תצוה י' אד"ר

בערב הגיע מרן שליט"א לניחום אבלים אצל בני משפחת רייך היושבים שבעה על פטירת אביהם - אחיהם הרה"ח ר' מאיר רייך ז"ל גבאי בית מדרשנו ומראשי קהלתנו הק' בבארא פארק. וישבו שם הבנים הר"ר משה הי"ו מפעיה"ק, הר"ר ישכר הי"ו מבארא פארק, והר"ר דוד בן ציון הי"ו מקרית צאנז טבריה, וכן אחי המנוח: הרה"ג רבי אברהם יהושע שליט"א רב דקהילתנו באנטוורפן, הרה"ג רבי בן ציון שליט"א נאמן בית רבוה"ק, הרה"ג ר' חיים יהודה שליט"א מירושלים, הרה"ח ר' אפרים הי"ו מק. הבעש"ט, הרה"ג ר' יעקב מרדכי שליט"א רא"כ אדירי התורה בבני ברק, הרה"ח ר' יוסף יצחק הי"ו מאנטוורפן, הרה"ח ר' חנוך העניך הי"ו מבני ברק, וניחמם מרן שליט"א בדברי תנחומים, וזהו תוכן השיחה:

הג"ר אברהם יהושע: הייתי אצלו לפני כמה שבועות. **מרן שליט"א:** שמעתי מה שהיה שם ביום שישי האחרון שלו, מוראדיגע זכות, לא הרב זוכים לזה. **ר' חיים יהודה:** בשנת תשמ"ה הגיע אל מרן ז"ע לסוכות, והביא קוויטל, ואמר לו מרן שיביא זאת לרב הצעיר (למרן שליט"א)...

הג"ר בן ציון: צדיקים החשיבו מאד שיתנו קוויטל רק עם פדיון.

א' הנוכחים: יש שיחה שלימה ממרן ז"ע שקוויטל ללא פדיון אינו נקרא קוויטל.

הג"ר בן ציון: היה כמה מקרים שאבי ז"ל ביקש ממרן ז"ע להכניס איזה אדם זר, ומרן שאל אם יש לו גם פדיון, ואמר אבי שבוודאי יתן, ושאל מרן מה יהיה אם לא יתן, ואמר אבי שהוא יתן במקומו... וכך היה כמה פעמים.

מרן שליט"א: איתא כן מצדיקים וביארו הפסוק בתהילים (עב, טו) ויחי ויתן לו מזהב שבא ויתפלל בעדו תמיד, כי אדם צריך לחשוב לעצמו וכי מי אני שאתפלל על אחרים, אבל אם משלם ויש לו ריוח

הריהו כמחוייב להתפלל ולפעול בעדו (וראה אורח לצדיק, פרשת ראה; אגרא דפרקא, אות ז).

ר' אפרים: היה יהודי שבא מאיטליה ליוניאן סיטי, שהיה לו בעיה עם מס הכנסה שם, ונכנס והביא קוויטל וכן הביא כסף לבית החולים. וכשיצא אמר לי מרן ז"ע, האיך רצה אחיך בן ציון שאפעל ישועה בלי קוויטל געלט...

בני המשפחה ספרו על אופן פטירתו וכו' שהיה במצב רגוע והתפלל כל התפילה ומתוך שירת ניגוני התעוררות וכו' ויודוי ועל חטא הנוסח של ימי"נ ופרידה, ולמדו אח"כ דף היומי, וכמה שעות לפני שבת אז נרדם אבל עד אז היה במצב של ישוב הדעת וכששאלו אותו מה צריך לעשות, ענה אין עוד מלבדו ולהיות ביחד.

מרן שליט"א: זהו זכות גדולה, בבחינת תהי אחריתי כמוהו... **הג"ר אברהם יהושע:** הוא התקשר לכל אחד להיפרד ממנו. **מרן שליט"א:** זהו זכות גדולה שברגע האחרון אמרו שמע ישראל.

הג"ר בן ציון: הוא ידע את מצבו בדיוק ודיבר מזה אבל תמיד סיים שהקב"ה בוודאי יעזור.

מרן שליט"א: אני זוכר את הבר מצוה שלו. **הג"ר בן ציון:** בשנת תשל"ב.

יש לי אישור מבעל הסיפור לספר זאת, שהיה יהודי שהיה חייב לי כסף, ואחרי ר' מאיר היה צריך לשלוח לו כסף, וכיון שאני הייתי בארה"ב נתן לי כסף להעביר לההוא, ואמרתי לו שהוא חייב לי כסף ואקזז את הכסף הזה מהחשבון, ואפילו שאיתא בקצות ובזוהר שזה פיקדון ושלא יעשו כן... ואמר לי מאיר, אני לא אקח זאת ממך כי אני יודע שהוא חייב לך כסף, אבל אני אשלח לו כסף אחר...

מרן שליט"א: ואף פעם לא היה עשיר גדול...

הג"ר ישכר: הוא תמיד אהב לתת, הוא נהנה מזה, כל דולר שהיה מיותר אצלו היה נותן.

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

תנצבה.

ר' חיים יהודה: הוא למד הרבה היה לו הרבה שיעורים, והכל בהצנע ובהשקט.
 ר' משה: הוא למד את המשניות בחוק עם ביאור. וגם ידע היטב כמה מסכתות קשות בש"ס.
 ר' חיים יהודה: הוא היה שייף עייל ושייף נפיק ולא מחזיק טיבותא לנפשיה ואף אחד לא ידע.
 הג"ר בן ציון: כל מה ששמע וקיבל ממרן זי"ע היה אצלו קודש קדשים ולא שינה כלום. ואף שהיה מעורב בין הבריות והיו לו חברים מכל העדות והחוגים והכל שמע והאזין, אבל נשאר דבוק במה שהוא.
 ר' אפרים: עד לפסח האחרון עוד עשה הכל לבד, מיץ ענבים וקמח תפו"א וגריון' ושמן אגוזים.
 ר' משה: הוא ידע הכל מה חשוב ומה לא, שלא יבוא על החשבון של אף אחד אחר, והוא אמר שזה לא בשבילנו הילדים רק לו...
 מרן שליט"א: הוא אמר כך אבל אתם צריכים לרצות לעשות כן... הוא לא רצה לחייב...
 ר' אפרים: הייתי אצלו לפני כשבועיים ולא רצה ללכת לבית החולים, וכ"כ נהנה שהאחים הגיעו ולא רצה שיטפלו בו עכו"ם, והוא אמר שזה ההנאה הכי גדולה אצלו, משפחה זה היה הדבר הראשון אצלו.
 עוד ביום שנפטר אמר לי שהרי יש לו נכד שמתחתן עכשיו ואמר שהוא שלח כסף והוא רוצה לשלוח עוד.
 ר' חיים יהודה: חמותו ע"ה הייתה אצלו הרבה שנים.
 הג"ר בן ציון: הוא חשב תמיד רק על השני ולא על עצמו.
 ר' אפרים: כ"ק האדמו"ר מויזניץ שליט"א בשנים הקשים שלו היה הרבה אצל ר' מאיר וכן אצל אחינו ר' משה ז"ל.
 הג"ר בן ציון: כשהיה עכשיו כ"ק האדמו"ר מויזניץ שליט"א בארה"ב, רצה לעלות אליו אבל לא היה לו הכוח לעלות את המדרגות, ור' מאיר יצא למרפסת ומשם בירך אותו.
 בנוגע לסיפור שסיפרתי בהלוייה, שהוא גייס שמונים אלף דולר לחתונה כלשהו, הרי שזה היה בדרך כבוד ולבעלי השמחה היה אסור לידע שהוא מעורב בזה.
 ר' אפרים: אמרתי לו שיש אנשים שיש להם תוארים, הרב החסיד, הרב הגאון, רודף צדק וחסד, אבל הוא היה 'מאיר רייך', זה היה המותג שלו...
 הג"ר בן ציון: זקני הרה"ח ר' יחזקאל ז"ל היה לו אח שנקרא בשם 'מאיר'.
 לאחי ר' משה ז"ל קראו משה, כיון משום שהברית היה אצל ר"מ שפיצר בארה"ב, ומרן זי"ע היה סנדק. זקני הרה"ח ר' יוסף יצחק פרנס היה הסנדק בכל ניניו, ולא וויתר על סנדקאות, אבל אצל אחי ר' משה היה מרן זי"ע סנדק, ומרן אמר לתת את השם משה ע"ש ר'

משה שפיצר.
 הברית של אחי ר' שמחה היה באושפיזא דיוסף, ויוסף לא יכלו לתת בגלל זקני, ולכן נתנו 'שמחה' על שם שמחת יום טוב.
 ר' אפרים: מרן זי"ע נתן השם.
 הג"ר בן ציון: הוא נולד בז' תשרי, ואבי שאל את מרן זי"ע אם אמי צריכה לצום, שעדיין לא היה ג' מעת לעת עד ליוכ"פ, ואמר מרן ששישימו מגש עם אוכל על השולחן ואם היא תבטיח שאם תרגיש שהיא צריכה לאכול תאכל אזי יכולה לצום. ואכן היא צמה. וכשנולד אמר מרן, אוי ויי א ערב סוכותדיגע ברית... אצל מרן ערב סוכות... אבל לבסוף נהיה צהוב...
 ר' אפרים: החלאקה של ר' מאיר הייתה במירון, ומרן זי"ע היה אז שם, זה היה יום לאחר יוכ"פ הג"ר בן ציון: בשנת תשכ"ב.
 ר' חיים יהודה: הסבא ר' יוסף יצחק תמיד היה נסתר, ולאחרונה הוציאו ספר ממנו, ויש שם מכתבים מהגאון רבי טעבל'ע אליו, וכתב תוארים מכובדים. הוא אף פעם לא סיפר זאת, וחשבו שהוא יהודי פשוט. כך לא נהנה מכתרה של תורה.
 מרן שליט"א: אף אחד לא ידע מזה?
 ר' חיים יהודה: לא.
 מרן שליט"א: הרי הוא מסר נפשו עבור השבת, ואף לא רצה לקחת מעות מחלל שבת...
 הג"ר בן ציון: השליכו אותם מהדירה כי לא היה להם לשלם שכירות, ועברו לגור באיזה מחסן של פחמים, ופעם עבר שם יהודי עשיר וכשראה אותם נכמרו רחמיו ונתן לו סכום הגון שיספיק להוצאות של שכירות דירה, וזקני שאל אותו אם הוא שומר שבת ואמר שלא, ואמר זקני שאינו רוצה לקחת ממנו והחזיר לו הכסף. והיהודי חזר לביתו וסיפר זאת לאשתו, וכששמעה זאת התרגשה מאד ואמרה לו בבכי, הרי גם אתה היית שומר שבת, ואמרת שרק מחמת דוחק הפרנסה אתה מוכרח לחלל שבת, ועכשיו שאתה כבר עשיר למה אינך שומר שבת, ומיד קיבל עליו לשמור שבת, ואז חזר אל זקני ואמר לו שקיבל על עצמו לשמור שבת, ואז הסכים זקני לקחת הכסף ממנו.
 מרן שליט"א: מי היה אביו?
 הג"ר אברהם יהושע: הוא עוד נסע אל מרן הד"ח, הוא נשאר בחיים בזכות ברכתו של הד"ח.
 ר' חיים יהודה: הוא למד עם הגאון רבי יוסף הירש זצ"ל הדיין מטורנא.
 ר' אפרים: המושגים של הבר מצוה שההורים לא יהיו שם, את זה למדנו בבית... מרן זי"ע ביקש שישלחו את הבנים

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

ללמוד בארץ ישראל, ושהוא יעשה אותם בר מצווה... זה לא היה שיח בכלל, ור' מאיר לא הרגיש רע בזה...
ר' אפרים: לאחי ר' מאיר היה קוד בבית, אבל כל אחד ידע זאת, שבת 51... והיה אחד שרצה להיכנס ולא ידע את הקוד, ועמד שם ועבר שם יהודי ואמר לו נו תעשה שבת 51 ותיכנס...

ר' ישכר: אני גרתי שם ולא היה שם פרטיות בכלל...
מרן שליט"א: לאחד שהיו לו דלתיים פתוחות למטה, יש לו גם למעלה דלת פתוחה...

הג"ר אברהם יהושע: הוא היה כולו חסד.
ר' אפרים: רואים את מה שאמר מרן זי"ע לאבינו ולכולנו, שמי שעשה לבית צאנו לא התחרט, ורואים זאת שזה אמת.

ר' ישכר: אבי אמר הרבה פעמים בכל התקופה הקשה שהייתה לו, אף פעם לא ביקש שמישיח יגיע בכדי שיתרפא, הוא לא עירבב את שני הדברים הוא ביקש שה' ירפא אותו וגם שמישיח יגיע אבל לא עירבב.

א' הנוכחים: אמרתי לו שבזכות שפעל כ"כ הרבה למען חולי ישראל בוודאי יעמוד לו, וענה לי, תשאיר לי את הזכותים לעולם הבא...

ר' אפרים: אמרתי לו על משקל הדברים שאמר לי מרן שליט"א כשחשתי בלבי, שאל תחשוב שנשארתי לחיות בגלל זכיותיך המרובים אלא בגלל שיש לך עוד הרבה מה לפעול, ואמרתי לו ג"כ שיש לך עוד הרבה מה לפעול כאן ותישאר כאן.

ר' ישכר: הוא אף פעם לא היה עושה משהו על חשבון השני, אני הייתי יושן לידו בתקופה שלא היה יכול לצאת ממיטתו לבד, והייתי אומר לו תעיר אותי כשאתה קם בכדי שאסייע לך. והוא קם בשעה 6 ואני התעוררתי בשעה 7 ושאלתי אותו האם קם כ"כ מאוחר, וענה לי שהוא ראה שאני יושן לא רצה להעיר אותי ולכן נשאר במטה שעה ולא עשה כלום.

מרן שליט"א: חבל 'על' דאבדין.
 וקם מרן שליט"א ואמר המקום ינחם אתכם וכו'.

יום שלישי פרשת תצוה י"א אדר

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצווה מנחם מענדל ניי"ו בן הרה"ח ר' יוסף ארנברג מב"ב.

אחר תפילת שחרית הגיע מרן שליט"א לרחוב גארליץ פעיה"ק לבית האבלים בבית משפחת ליפשיץ, היושבים שבעה על פטירת האבר"ך הרה"ח ר' חיים שרגא פייבל ז"ל, מיקירי אנ"ש, שנלב"ע בדמי ימיו ל"ע לדאבון לב כל אנ"ש ידידיו ומכיריו, שם גם נערכה שמחת הברית לנכדו, בן בנו יחידו שיבלחט"א הרה"ר אליעזר דוד מפעיה"ק [מרן נשאר מעוטף בטלית מתפילת שחרית].

לאחר הברית בירך מרן שליט"א בקול בכי, את אבי הבן ואמו ואת האלמנה וכל בני המשפחה. והתיישבו האבלים. ונכחו שם, אחיו הרה"ח ר' משה הי"ו מב"ב, הרה"ח ר' יעקב הי"ו מירושלים, הרה"ח ר' שלמה הי"ו

מבית שמש, הרה"ח ר' אריה הי"ו מפעיה"ק, הרה"ר ישראל מאיר מביתר, והרה"ר יצחק אייזיק מעיה"ק צפת. ונביא כאן מתוכן השיחה:

מרן שליט"א: מן השמים סיבבו להמתיק המצב שיהיה עם שמחה. הנסתרות לה' אלקינו. צדיקים אמרו, אלקים שהייתי משיגו לא הייתי עובדו...

בני המשפחה: הוא נקרא ע"ש זקננו שהיה נין של הרב מסטראפקוב הגה"ק רבי חיים יוסף גוטליב זצ"ל.

לזקננו היה נס במפולת שהיתה במירון, שנשאר תלוי עם הגארטל והקפטן על מסמר בקיר, וכשנהיה בוקר ראו אותו תולה שם. והדוד ר' נפתלי כשהיה מגיע למירון היה אומר ברוך שעשה לאבותי נס במקום הזה.

מרן שליט"א: הכל נפל אז במירון?

בני המשפחה: במפולת הידועה נפל הקיר ונפלו אנשים ונהרגו.

מרן שליט"א: למי היו ב' ילדים מנשה ואפרים?

בני המשפחה: להגה"ק רבי חיים יוסף זצ"ל.

מרן שליט"א: היה איזה מעשה עם הרה"ק רבי אשר מראפשיץ זי"ע...

בני המשפחה: כשהגיע רבי חיים יוסף לשאול איזה שם לתת, הורה לו לתת מנשה, ושאל ואם זה יהיה בת, וענה לו אפרים... ונולדו תאומים, ונתן לאחד השם מנשה ולשני אפרים.

מרן שליט"א: רבי חיים יוסף היה גם אצל מרן הדברי חיים.

בני המשפחה: הוא היה תלמיד של החת"ס, והיה חסיד של הרה"ק מהרי"א מקאליב זי"ע, ואח"כ נסע אל הרה"ק מראפשיץ, ואמר לו שהוא מקבל ממנו מרות רק עד ביאת משיח, ואז הוא יחזור לרבו מקאליב...

מרן שליט"א: הרבה חסיד קאליב נהיו אחר כך חסיד ראפשיץ.

בני המשפחה: והוא נסע גם לצאנו והיה שם בעל תפילה. איני יודע למה בנו ר' מנשה הגיע עם בנו ר' ישראל מאיר לירושלים.

מרן שליט"א: כך נשאר להם צאצאים... את הדבר הזה יודעים רק מן השמים, למה הרבה הגיעו ואחרים לא, והיה כאלה שרצו לנסוע ולא יכלו והיה כאלה שרצו לחזור ולא יכלו, רק כשמישיח יגיע ידעו זאת מי שהיה צריך להישאר.

רק רבי מנשה הגיע?

בני המשפחה: גם אחיו רבי אפרים, ושניהם טמונים בהר הזיתים.

בני המשפחה: הרה"ק משינאווא אמר לנכדו ר' ישראל מאיר, אברך כמוך מתאים שיהיה בא"י, ואז עלה יחד עם אביו.

מרן שליט"א: בימים ההם היה זה מסירות נפש ממש.

בני המשפחה: אחינו המנוח ז"ל היה בחג הסוכות בבית החולים, והתעקש שיתנו לו חדר עם מרפסת, ועשו לו סוכה. הוא לא וויתר...

מרן שליט"א: הוא ניצל כל ימיו, הוא לא ביטל רגע, מזלייהו חזי שינצל כל רגע, באמירת תהלים וכו'.

השם 'רפאל' זה היה אחד מזקינכם או שהוסיפו?

בני המשפחה: כל הנכדים נקראו בג' שמות הללו.

אבל לא לבטל לגמרי, ולבסוף נתקיים הכל. מרן אאדמו"ר זי"ע היה אומר דמי שיש לו אוזניים טובות שומע כבר האיך שמצחצחים את שופרו של משיח... אבל כמה זמן נמשך לצחצחו... וקם מרן שליט"א ואמר המקום ינחם וכו'. וניחם מרן שליט"א גם בבית הנשים, וחזר לביתו.

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן אליהו זאב נ"י בן הרה"ח ר' דוד מאיר יאקאב מעיה"ק צפת, ע"ב הרב בועז בדיחי מפעיה"ק מנהל ת"ת בתי אבות פוניבז' בב"ב.

אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל. בין הנכנסים לקו"פ היו הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א רב בית מדרשו היכל צבי בעיה"ק ירושלים, ובנו הרה"ג ר' יעקב ישראל עם מחותנו הרה"ג רבי ניסן משה גרוס שליט"א רב קהילות החסידים בקרית ספר וכן האדמו"ר מהאלמין שליט"א, לרגל שמחת התקשרות השידוכין ביניהם.

כן נכנסו חברי משלחת אגודת ישראל מעיה"ק טבריה הר"ר ברוך דיק הי"ו והר"ר יקותיאל יהודה בן חיים הי"ו מזכ"ל מוסדותנו הק' בעיר, יחד עם הר"ר משה אהרן כהנא הי"ו מנכ"ל מוסדותנו הק' בעיר, לקבל את ברכת הקודש לקראת הבחירות. מרן שליט"א התענין על התפתחות כלל קהילות הקודש בעיר ועל דרכי הפעולות להרבות כבוד שמיים, ואיחלם מברכות קודשו לרוב הצלחה וסייעתא דשמיא.

כמו כן נכנסו מנהלי התלמוד תורה בעיה"ק צפת הרה"ח ר' משה ישראלי והרה"ח ר' יהושע שמרלר יחד עם המנהל רוחני הרב בן ציון יעקבוביץ שליט"א, וסקרו בפני הקודש את ההתפתחות המרשימה בת"ת, כ"ק מרן שליט"א הביע את קורת רוחו המרובה לשמע הדברים. בסיום קיבלו המנהלים את ברכת הקודש לקראת יציאת צוות המלמדים לנסיעה מיוחדת ליתן רווח ולהתבונן בעניינים העומדים על הפרק. ושיגר מרן שליט"א על ידם בקבוק יין לצוות הת"ת.

יום רביעי פרשת תצוה י"ב אד"ר

בערב סידר מרן חופה וקידושין אצל החתן מורנו אלחנן שלמה זלמן נ"י בן הרה"ח ר' משה יהושע כהן מק. הבעש"ט (ב"ר אברהם מיוניאן סיטי, וח"ר חיים שמעון הרבסט מק. הבעש"ט), ע"ב הרב אלימלך ישראלי משגיח בישבה"ק (ב"ר אליעזר מרדכי מחיפה, וחה"ר אליהו גומבו מפעיה"ק).

אחר תפילת ערבית יצא מרן שליט"א לעיר התורה בני ברק, תחילה הגיע לשיכון ויזניץ לניחום אבלים אצל כ"ק האדמו"ר מויזניץ שליט"א היושב שבעה על פטירת אחותו הרבנית מסקווירא ע"ה, א"ח יבלחט"א כ"ק אדמו"ר מסקווירא שליט"א, ובת כ"ק האדמו"ר הישועות משה מויזניץ זצ"ל. וזהו תוכן השיחה: האדמו"ר מויזניץ: כ"ק אבי זצ"ל סיפר שראה פעם את אביכם מרן זי"ע עוד בקלויזנבורג, או בדעעש, וראה

מרן שליט"א: הקב"ה לוקח את המובחרים, את הכי טובים, כל חלב לה', קרבן צריך להיות מן המובחר. בני המשפחה: זקננו הראשון ממשפחת ליפשיץ טמון בהר הזיתים, הוא נסתלק בשנת תרט"ז. הוא הגיע בשליחות הבית אהרן להקים בית המדרש בירושלים, והיה אז רעב ו חזרו אבל בשנת תרל"ג הגיעו שוב ונשארו כאן. נכד שלו הגיע לכאן בתור אלמן ובניו נתגדלו אצל הרה"ק רבי אלעזר מנדל מלעלוב זי"ע, וזקננו נקרא 'אלעזר מנדל' משום הכרת הטוב.

הוא היה נוסע בחזרה לשהות אצל רבו בקארלין, ופעם בחודש אב שאל אותו רבו למה הוא נשאר ולא חוזר לביתו בבארץ ישראל, והוא היה בדעתו להישאר עד לאחר הימים טובים, אבל היה חסיד וקם וחזר לביתו. וכשהגיע לביתו היה באמצע סעודה המפסקת בערב יום כיפור, ובכ"ח תשרי נסתלק. והבינו שרבו רצה שיטמן בירושלים.

מרן שליט"א: הרבה צדיקים רצו שיהיה להם בית המדרש בארץ ישראל, בירושלים או בגליל. מרן הד"ח אמר שהתפילות עולות מא"י ואמר שצריך שיהיה לו מקום שיעלו משם התפילות, ואז שלח להקים את בית הדרש בצפת.

בני המשפחה: בצפת יש הרבה בתי מדרשים של נכדי טשערנאביל ועוד.

מרן שליט"א: בצפת היו חסידי צאנז וכנראה לכן ביקש להקים שם את בית המדרש. החת"ס זי"ע כתב שלא עשו טוב שהלכו לצפת, ולכן הגיע הרעש, כי ירושלים תבעה עלבונה. אבל צדיקים פחדו מקדושת ירושלים. הרה"ק רבי מענדל מוויטעבסק זי"ע כבר התגורר בצפת.

בפשטות רוב התנאים והאמוראים שהיו באר"י היו בגליל. אליהו הנביא מגיע לכל ברית, ואמרתי שיש ענין שיגיע לכאן לבית, שיראה מה קורה בעולם, שאפילו לאחר גלות כזאת ארוכה ויושבים שבעה ואפ"ה עושים ברית ולא נופל בדעת וכי למה אעשה ברית כעת, אעשה אח"כ בפעם אחרת... ואת זה הוא רואה ועולה עם זה לשמים ובוודאי מליץ יושר.

אחד הנוכחים: הוא היה נפש נקי וצדיק, נקי הוא היה תמיד, הוא היה אדם ישר ונקי, אבל בתקופה האחרונה בשנתיים האחרונות הוא בוודאי זכה גם למדרגת צדיק, הוא כ"כ נזדכך.

בני המשפחה: הוא אף פעם לא וויתר לעצמו...

מרן שליט"א: בוודאי שאם ישאלו אותו עכשיו אם הוא רוצה לחזור, יאמר שאינו רוצה. אנו מקווים שזה כבר לזמן קצר, כבר קרובה ישועתנו לבוא.

כל הדברים שכתובים מדברי הנביאים ולאחריהם מאמרי חז"ל, וכל הסימנים שנתנו צדיקים, כולם כבר נתקיימו... מרן אאדמו"ר זי"ע אמר לי פעם עה"פ (קהלת ו, י) ולא יוכל לדין עם שהתקיף ממנו, ולאחד הפירושים זה עולה על הקב"ה, שסוכ"ס הוא התקיף ומנהיג את העולם כרצונו, ואף שהצדיקים רצו להמתיק ולבטל הפורעניות, עלה בידם רק לדחות

משינאווא היה שם על שבת, והיו שם הרבה חסידים צאנו עוד מימי מרן הדברי חיים, והם שוחחו ביניהם על כך שמרן הד"ח היה פועל ישועות על ידי הכאה, לפעמים עם ידו ולפעמים עם הלילקע וכדומה. וכשמע זאת רבי משה אמר, זקני לא היה מכה, אלא היה שרוי בדביקות גדולה ובטעות היה יוצא ממנו הכאה ליהודי אחר, ואחר כך היה מפייסו כל כך על ידי ריבוי ברכות, ובזה פעל את הישועה...

מרן שליט"א: מרן הדברי חיים אמר פעם: דער סידלובקער [בעל הדגל מחנה אפרים זי"ע] שלאגט, ר' ברוך [הרה"ק הר"ר ברוך ממעזיבוז זי"ע] שעלט, און יעך שעלט או שלאגט...

האדמו"ר מויזניץ: היה בזה כמה דרכים אצל צדיקים, נהרא נהרא ופשטיה, כל אחד ודרכו שלו.

מרן שליט"א: היה מעשה בחסיד אחד שבא אל מרן הדברי חיים לבקש ישועה להיפקד בבנים, ועשה כל מיני פעולות שמרן הדברי חיים יכה אותם, כגון שעמד לו בדרכו וכדומה, ואולם מרן הד"ח לא הכה אותם, ופעם לאחר זמן הרים מרן הדברי חיים את ידו על מנת להכותו, והוא מרוב פחד הזיז את ראשו ולא זכה לקבל ההכאה, ואז אמר לו מרן הדברי חיים: מה אוכל לעשות, די באשעפער בין איך נישט... וקם מרן ואמר המקום ינחם וכו'.

משם הגיע כ"ק מרן שליט"א למרכז חסידי ויזניץ ברחוב שלמה המלך בב"ב, לניחום אבלים אצל כ"ק **האדמו"ר מויזניץ שליט"א**, וזהו תוכן השיחה: **האדמו"ר מויזניץ:** זכרוני כאשר כ"ק אבי זצ"ל ביקר אצל אביכם מרן זי"ע בארה"ב.

מרן שליט"א: אני לא הייתי נוכח אז. **האדמו"ר מויזניץ:** כשהגענו אז לביקור היה מפה לבנה על השולחן, ואני התפלאתי למה יש מפה לבנה, ואמר לי הגבאי הרה"ח ר' יהושע וייצנבלום ז"ל, שמרן זי"ע אמר לו שהאדמו"ר מויזניץ מגיע והוא בבחינת שבת ולכן צריך שיהיה מפה לבנה... כך שמעתי ממנו. **א' הנוכחים:** האמרי חיים כשהיה בנתניה היה הולך למקוה בביתו של מרן זי"ע.

האדמו"ר מויזניץ: שמעתי שפעם אחר שיצא מרן זי"ע מביקור אצל זקני האמרי חיים, אמר עליו שהוא עובד את ה' עם רציחה...

כ"ק אבי זצ"ל סיפר שראה פעם את אביכם מרן זי"ע בדעעש, וראה אותו מתפלל, וסיפר שהתפלל כמו שכתוב באורח חיים בסימן צח, והיה בפישוט ידים ורגלים ממש. ולאחמ"כ אמר דרשה משך שלוש שעות. אני זוכר כשאבי זצ"ל הגיע לבקר כאן בארץ ישראל אצל מרן זי"ע.

מרן שליט"א: הייתי נוכח כשמרן אדמו"ר זי"ע ביקר אצל זקנכם האמרי חיים בבית וגם בבית החולים.

האדמו"ר מויזניץ: הם היו מאד קרובים, אינני זוכר עוד קירבה כזאת.

מרן שליט"א: הוא הציע בשעתו למרן אדמו"ר זי"ע

אותו מתפלל, וסיפר שהתפלל כמו שכתוב באורח חיים בסימן צח, והיה בפישוט ידים ורגלים ממש.

מרן שליט"א: הוא היה אצלו גם בקלזנבורג... **האדמו"ר מויזניץ:** היה שם אצל רבי יעקב שמשון קנר זצ"ל. **חנתו ר"י סאטמאר ב"ב:** שהיה זקנו.

האדמו"ר מויזניץ: אביכם מרן זי"ע כשהיה מתפלל היה מוציא דיבורים באידיש באמצע התפילה, 'הייליגער באשעפער' וכדומה... הוא דיבר הרבה אל הקב"ה עם 'מאמע לשון'...

אתמול היה היא"צ של דודי הגה"צ רבי נפתלי חיים זצ"ל, וסיפרתי שאביכם זי"ע דיבר דרשה נפלאה בחנוכת בית מדרשו של רבי נפתלי חיים בנתניה, ממש פלאי פלאות... הוא היה דרשן גדול. היה לו כשרון מיוחד בעת שנשא דברים, לברר ולפרט הדברים בפרטי פרטים בטוב טעם... ראיתי כן גם אצל דו"ז כ"ק האדמו"ר המקור ברוך מסערט ויזניץ זצ"ל. החנוכת הבית בנתניה היה בפרשת תצוה, וביאר אז הענין של פעמון ורימון על שולי המעיל.

ר"י סאטמאר ב"ב: הוא הזכיר המחלוקת לגבי פעמון ורימון, דדעת רש"י (כה, לג) שבין שני רימונים נתנו פעמון אחד, והיו הפעמונים בצד הרימונים, וכן הוא שיטת הרמב"ם (פ"ט מהל' כלי המקדש ה"ד) עי"ש, אמנם הרמב"ן שם כתב שהפעמונים היו נתונים בתוך הרימונים, שהרימונים היו חלולים ובהם היו טמונים הרימונים. וביאר בדרך דרוש, וגם בדרך אגדה, שיש מי שהולך להתגורר בתוך המון העם כדי להשיבם למוטב, ויש מי שמתגורר בצד, כמו קרית צאנז...

מרן שליט"א: אפילו כשדיבר פלפולים בעמקות, היה כל אחד יכול להבין.

האדמו"ר מויזניץ: זהו כשרון מיוחד, לבאר ולהסביר הכל. ר' מנחם אליעזר מוזס סיפר לי, שכאשר חלה פעם זקני כ"ק האמרי חיים זצ"ל, נסע לקרית צאנז להזכירו לברכה אצל אביכם מרן זי"ע, ובתוך הדברים אמר שכנראה פגעה בו עין הרע ושעשו לו לחש נגד עין הרע. אולם אביכם מרן זי"ע ביטל את הדבר ואמר: מה לו ולעין רעה, אין זה יכול להיות, הרי נאמר טוב עין הוא יבורך... ואז סיפר לו את המעשה שזקני הציע לו לקנות השטח בסמיכות לשיכון ויזניץ.

מרן שליט"א: אני זוכר כשזקנכם הגיע לטבול במקוה בבית מרן אדמו"ר זי"ע.

האדמו"ר מויזניץ: כשהיה לנופש בנתניה. **מרן שליט"א:** הוא הגיע כמה פעמים.

האדמו"ר מויזניץ: ושוחחו ביניהם שיינע שמועסן... **א' הנוכחים:** מרן זי"ע גם ביקר פעם אצל האמרי חיים כשהיה בהר כנען בצפת, והאמרי חיים התנצל שיושב במרפסת כי משם הוא יכול לראות את רשב"י...

ר"י סאטמאר ב"ב: הרבנית מסקווירא ע"ה נקראה ע"ש הרבנית של זקנה הגה"צ רבי יעקב שמשון קנר זצ"ל, שהיתה בתו של הרה"ק רבי משה משינאווא זי"ע.

דו"ז כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל היה מספר, שנסע פעם לבארדיוב כאשר הרה"ק רבי משה

געזונטע גוף און א געזונטע נשמה'...

שהרבי שליט"א יתחזק בבריאות, הרי רבים צריכים לו.
מרן שליט"א: כשהייתי שואל את מו"ח זצ"ל מה הוא עושה, היה משיב, איני עושה מה שהייתי צריך לעשות...

האדמו"ר מויזניץ: הוא היה 'דיד' עם אבי זצ"ל... בשושן פורים היה מגיע. לאבי זצ"ל היה התבטאות כזו, 'אוי ויי ויי מה אעשה'... וחמיכם ענה, ויזניצער רבי תעשו הלאה מה שאתם עושים...

כשאבי זצ"ל היה פעם במונטריאול, בפורים תש"מ, בא חמיכם אליו לשמוע את קריאת המגילה, ולאחר קריאת המגילה רקד אתו ליהודים הייתה אורה משך כארבעים דק' בהתרוממות גדולה.

האדמו"ר מויזניץ: והיו עיניך רואות את מוריך, שיראו את העיניים שראו את גדולי הדור. אני עוד ראיתי קצת...

חותני (הגה"צ גאב"ד שטראסבורג) זצ"ל היה לו רגש גדול לאביכם מרן זי"ע, וגם רצה להספידו לאחר ההסתלקות.

זכורני כאשר הרבי שליט"א חיתן את בנו הגדול הגריש"ב שליט"א, ואביכם מרן זי"ע עוד היה בחיים חיותו והיה חלש מאד, ונוכחתי שם עם מו"ח זצ"ל,

והגם שתמיד היה מאופק מאד, אבל אז בכה מאד ודמעות רבות זלגו מעיניו, וכששאלתי אותו למה בוכה כ"כ, ענה לי שנזכר אז מצאנז, וכנראה שנתעורר מאיזה ניגון שזמרו שם. חותני היה כולו צאנז.

מרן שליט"א: אני זוכר שהשתתף אז.

מרן שליט"א: הוא היה קרוב אל מרן אדמו"ר זי"ע.

האדמו"ר מויזניץ: עוד כששימש ברבנות בלאנדסבערג בדייטשלאנד.

מרן שליט"א: כמדומני שהכירו עוד לפני המלחמה.

האדמו"ר מויזניץ: הוא הגיע מירושלים להשתתף בהלוויתו של מרן זי"ע.

מרן שליט"א: גם בכפר שמריהו היה לבקר פעם.

האדמו"ר מויזניץ: הוא אמר לי פעם שלפני הימים הנוראים הוא שולח קוויטל למרן זי"ע.

וקם מרן שליט"א ואמר המקום ינחם וכו'

בשעה 10.00 הגיע מרן שליט"א לאולמי רויאל ברחוב שלמה המלך להשתתף בשמחת בית צאנז, שמחת נישואי נין כ"ק מרן זי"ע - נכד גיסו כ"ק הגה"צ

גאב"ד קרית צאנז ירושלים שליט"א, החתן בנש"ק יחזקאל אהרן נ"י בן חתנו הרה"ג רבי ישעיה שווארץ שליט"א רב ביהמ"ד קהל חסידים בביתר עילית (בן

הגה"צ רבי חיים יעקב מנחם שווארץ זצ"ל דייןא רבא דקהלתנו הק'), ע"ב הרב יחזקאל שרגא שניאורסון שליט"א (בן

הגה"צ ראש ישיבת טשעבין שליט"א, וחתן הגה"צ אב"ד ראצפארט בראזיל שליט"א נכד רבוה"ק).

מרן שליט"א ערך שולחן לחיים ואיחל מברכות קודשו להחתן והמחותנים, לגיסו הגה"צ כ"ק גאב"ד קרית צאנז ירושלים שליט"א, ולסבים הגה"צ ראש

ישיבת טשעבין שליט"א, להגה"צ אב"ד ראצפארט בראזיל שליט"א, ולגיסו האדמו"ר מקארלסבורג מונטריאול שליט"א.

שיבנה את קרית צאנז ליד שיכון ויזניץ, ואמר לו שזה מקום טוב ואפשר לקנות במחיר לא יקר וכו'... ומרן אדמו"ר תמיד הפליא זאת... אם חושבים לשם שמים לא אכפת כלום.

האדמו"ר מויזניץ: היה פעם שנכנסו אליו כמה עסקנים שלא מחסידי ויזניץ, ושוחחו על הקמת מוסדות תורה, והם דברו באיפוק קצת, וזקני האמרי חיים נענה ואמר בקול רם: נערנים, מעט מן האור

דוחה הרבה מן החושך, הם חושבים שהם בונים בא"י, אנו צריכים להראות להם שאנו בונים. ואמר שאנו לא

מה'שב ואל תעשה'ניקעס' אנו מה'קום ועשהניקס'.

בשעתו רצתה ההסתדרות לבנות איזה מבנה בסמוך לשיכון ויזניץ, וזקני זצ"ל חשש מזה מאד, כי זה עלול

לקרר את האווירה של השיכון, ונסע בעצמו אל שר השיכון דאז פנחס לבון, והוא אמר לזקני שלא היה

צריך לבא אליו, שכן אביו נתגלה לו בחלום ואמר לו אוי ואבוי אם יניח לבנות ליד שיכון ויזניץ ולעשות

בכך עגמת נפש לרבי מויזניץ... הם היו מחסידי ויזניץ לפני המלחמה...

מיד כשהגיע זקני לארץ ישראל התחיל לפעול להקמת השיכון, וזה היה חידוש גדול... הרב מנחם פרוש ז"ל סיפר, שהיה נוכח כאשר היה זקני האמרי

חיים בארה"ב לגייס כספים עבור הקמת השיכון, והלך אל הגאון רבי אליעזר סילבר זצ"ל לבקשו שיסייע בעדו עם הקרן שהיה לו לעזרה, וכשיצא

משם נכנס הוא אליו, ושאלו רבי אליעזר אם הוא מכיר את הרבי שיצא עכשיו מכאן, ואמר שהוא מכירו

מארץ ישראל, ושאלו רבי אליעזר אם הוא שפוי בדעתו... כי יש לו רעיונות מוזרים להקים שיכון וכו'.

והיו שחשבו שזה רק תואנה בשביל להשיג כספים... גם אביכם מרן זי"ע היו לו שאיפות כאלו... הוא היה מספר כיצד קיבל על עצמו להקים בית חולים עוד

בהיותו אצל הרשעים במלחמה... מסופר שבביל שבת הראשון אחרי המלחמה, אמר 'כי הדלקתי מטתי והצעתי נרות'...

מרן שליט"א: בליל שבת הראשון כבר ערך מעין שולחן, כשהוא עוד לבוש עם בגדי האסירים.

האדמו"ר מויזניץ: הם היו אנשים או מלאכים?...

הכרתם את האדמו"ר מסקווירא זצ"ל? **מרן שליט"א:** לא.

האדמו"ר מויזניץ: אביכם מרן זי"ע פגש אותו? **מרן שליט"א:** הם נפגשו באמריקה כמה פעמים. והיה להם כמה שיחות על כמה ענינים, היה להם כמה 'נאנטע שמועסן'.

האדמו"ר מויזניץ: התעניין בשלום מרן שליט"א וכו': פעם ביקר כ"ק האדמו"ר הבית ישראל מגור זצ"ל

אצל זקני זצ"ל ושאל אותו היאך הוא מרגיש וכו', וענה זקני, למה כוונת הרבי, בגוף או בנפש, בגוף ב"ה מ'לעבט, בנפש צריכים רפואה שלימה... נתן הבית

ישראל דפיקה בידו ואמר שה, 'ובחמרא טבא דבי תחדי נפשא' אם החומר טוב אזי הנפש טוב, ואמר 'א

המתיבתא לאמירת כל ספר תהלים כנהוג בחצרות קדשנו בימי השובבי"ם, לפני העמוד עבר הרה"ח ר' אליעזר דיקשטיין מפעיה"ק.

לאחר אמירת התהלים הגיש הרה"ג רבי משה גדליה לנדאו שליט"א רב בית מדרשנו ישמח משה בנתניה וראש רשת כוללי יו"ד את הקוויטעל המיוחד לכל המשתתפים במגבית המיוחדת עבור רשת כוללי יו"ד בימי השובבי"ם.

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצווה חיים שלום מרדכי נ"י בן הר"ר שמואל שמעלקא רייניץ מפעיה"ק (בן הק' הג"ר שלום מרדכי זצ"ל הי"ד, וחתן להבחל"ח הג"ר יהודה צבי גלנץ שליט"א רב ביהמ"ד אמרי דבש בנתניה).

שב"ק פר' תצוה ט"ו אד"ר

בתפילת מנחה כיבד מרן את גיסו כ"ק הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א ששבת כאן על שב"ק לרגל שמחת בית צדיקים, קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הרה"ח ר' אליעזר מרדכי ישראלי מחיפה.

בזמירות בשוה"ט התכבדו, כל מקדש - הרה"ח ר' מאיר דוד שכטר הי"ו - מראשי ק"ק קרית צאנז, מה ידידות - הרב בועז בדיחי מפעיה"ק מנהל ת"ת בתי אבות פוניבז'. וזמרו תנו שבח.

בעת מאכל ה'פערפילי' עברו קבוצה מובחרת של מצויינים מחו"ר אברכי הכוללים דבכל אתר ואתר, שהוסיפו בהתמדתם על סדר יומם בימי השובבי"ם.

בברכת המזון על הכוס התכבד - כ"ק הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א, שבע ברכות (לחתן מורנו אלחנן שלמה זלמן נ"י ב"ר משה יהושע כהן מק. הבעש"ט עם בה"ר אלימלך ישראלי מפעיה"ק; לחתן מורנו שמואל דוד נ"י ב"ר יוסף שווארץ מעיה"ק ירושלים עם בה"ר יהודה משה דוד שווארץ מפעיה"ק; לחתן זאב אליהו נ"י ב"ר דוד מאיר יאקאב מעיה"ק צפת עם ב"ר בועז בדיחי מפעיה"ק) - בירך מרן שליט"א.

אח"כ נערך שמחת השלום זכר להר"ר אפרים פרידמן מפעיה"ק (ב"ר בן ציון מב"ב, וח"ר יוסף פורטגנג מפעיה"ק), להר"ר יקותיאל בלומנטל מפעיה"ק (ב"ר יוסף מרדכי מפעיה"ק, וח"ר מנחם לוק מפעיה"ק). ועברו הקהל לקבל פירות.

תוכן הפלפול שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

תצוה וגו', ותו"ד כי כאשר השב על חטאיו יבכה ויצטער בלב שלם, יכמרו רחמיו של הקב"ה עליו וישלח עזרו מקדש ניצוץ מנשמתו של מרע"ה לסייעו וכו', ולכן לא נזכר שמו של מרע"ה בפרשה זו לרמז שיתעבר בבנ"י בהעלם ויעשו תשובה על ידו, וכל אשר עושים שם הוא היה עושה, וז"ש

לאחמ"כ בירכו ברכת המזון, ונתכבד מרן שליט"א בשבע ברכות. לאחמ"כ רקד מרן שליט"א מצווה טאנץ לפני הכלה כשהוא אחוז בידי הסבים שליט"א והמחותנים משך זמן, וכן עם החתן בייחוד. בסיום איחל מרן שליט"א מזל טוב לחתן וכלה, לאחותו הרבנית תליט"א ולנוו"ב הדומו"צ הגר"ח"י שוורץ זצ"ל, וחזר מרן שליט"א לביתו.

היום הורה מרן שליט"א לפרסם אשר עקב שחל ביום ה' פורים קטן וכמובא בסדר כל בו שאין להתענות ביום לפניו משום 'הימים שלפניהם', על כן יקדימו את אמירת הסליחות לימי השובבי"ם לזמן מנחה גדולה, וכן שלא להתענות, ועל כל אחד להשלים התענית על ידי לימוד ב' דפים גפ"ת, ומי שחשקה נפשו להתענות שיתענה רק חצי יום ובלא קבלת תענית.

יום חמישי פרשת תצוה י"ג אד"ר

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצווה אברהם יוסף נ"י בן הר"ר מאיר לצטר מפעיה"ק (ב"ר ישראל מפעיה"ק).

אחר התפילה נערך שמחת הברית לבן הרב יקותיאל יהודה היילפרין מפעיה"ק (בן הג"ר יחזקאל שרגא שליט"א דומו"צ בית מדרשנו ברמות, וחתן הג"ר אברהם שלמה זלמן היילפרין מפעיה"ק), נכד גיסו הגה"צ גאב"ד ראדומישלא שליט"א, והגאון רבי יעקב ישראל שמרלר שליט"א ראש הכוללים פעיה"ק. וכן שמחת הברית לבן הר"ר יקותיאל יהודה טהלר מקרית צאנז טבריה (ב"ר מרדכי מפעיה"ק וח"ר משה טהלר מרחובות).

בשעות לפנה"צ ניחם כ"ק מרן שליט"א ע"י הטלפון את כ"ק האדמו"ר מסקווירא שליט"א, על פטירת הרבנית ע"ה.

בשעה 12:30 נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא לאמירת סליחות לימי השובבי"ם, לפני העמוד התפלל הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א, (ולא קראו קריאת 'ויחל' עקב הימים לפנייהם).

יום שישי פר' תצוה י"ד אד"ר "פורים קטן"

בשעה 6.00 לפנות בוקר נכנס מרן שליט"א להיכל

בתוה"ק בפרשתן ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך וגו', ולעיל בסו"פ תרומה, לכל כלי המשכן בכל עבודתו וכל יתדותיו וכל יתדות החצר נחשת, (שמות כו, יט-כ), וראוי לבאר השייכות והסמיכות.

בספה"ק חרדים (פרק ע') ביאר מאמה"כ ואתה

להרמ"א פרק ט"ז, ובפרדס יוסף פר' תרומה כה, לא), ולכך בעשיית המנורה יתוקן פגמו של משרע"ה בזלזול התורה, עי"ש בורע ברך באריכות.

וי"ל דאכן מה"ט הרע למשה על שלא זכה לכהונה, שכאשר נאמר לו 'ואתה תצוה' דהיינו שזקוק לכפרה על שבירת הלוחות, ומיד נאמר לו 'ואתה הקרב אליך את אהרן', סבר דבגין חטא זה גם ניטלה ממנו הכהונה, על כך הרע לו, דלא הצטער על מה שניתנה הכהונה לאהרן, אלא שדאבה נפשו על שחטא בשבירת הלוחות ודא גרמא שאיננו ראוי לשרת בקודש.

אמנם באמת יל"ב מפני מה היה צריך מרע"ה כפרה על שבירת הלוחות, הרי כדין עשה כמ"ד בגמ' (שבת דף פ"ז ע"א, ויבמות דף ס"ב ע"א) דדרש משה ק"ו ומה פסח שהוא אחד מתרי"ג מצוות אמרה תורה וכל בן נכר לא יאכל בו, התורה כולה כאן וישראל מומרין עאכו"כ. אלא דהמהרש"א ביבמות שם, הביא דהקשה בפענח רזא דהאי ק"ו פריכא היא, שהרי להדיא אמרה תורה דגם עכו"ם רשאי לעסוק בתורה, כדדרש רבי מאיר בסנהדרין (דף נ"ט ע"א) מנין שאפילו עכו"ם שעוסק בתורה הרי הוא ככה"ג שנאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כהנים לויים וישראלים לא נאמר אלא האדם הא למדת שאפילו עכו"ם ועוסק בתורה הרי הוא ככה"ג, מעתה אע"פ שישראל מומרים הם לא היה לו לימנע מליתן להם התורה, עי"ש, ואמנם כ"ז קשה רק אליבא דרבי מאיר שעכו"ם רשאי לעסוק בתורה, אבל אליבא דרשב"י דאית ליה ביבמות (דף ס"א ע"א) דאומות העולם אינם בכלל אדם ואינם רשאים לעסוק בתורה, וכדפרש"י בסנהדרין שם דרשב"י פליג על רבי מאיר, לדידיה א"ש האי ק"ו וכדין שיבר הלוחות.

וא"ש עפימ"ד בספרים דרשב"י היה ניצוץ ממרע"ה, ראה ספר הגלגולים (פרק ס"ד) רשב"י היה ניצוץ דמשרע"ה וכו' עי"ש, ובליקומי הש"ס (שבת עמוד ט"ז) דע כי הרשב"י היה ניצוץ ממרע"ה וכמו שברח משה מפני חרב פרעה והשיג שלמותו שם במדבר כך רשב"י ברח מפני הקיסר והשיג שלמותו שם במערה וכו', וע"ע בהגה"ה שבסוף הקדמת הזוה"ק שהוסיף על הנ"ל דלכן עשה ספרא דצניעותא ה' פרקים כנגד חמשה חומשי

ואתה תצוה לשון התחברות ע"ד כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה (ברכות דף ו' ע"ב), וז"ש אתה תתעבר בבני ישראל להיות להם חברה וצוות לסייעם לעשות תשובה, עי"ש. וצ"ב שייכות רמוז זה להנך קראי.

במד"ר (פ"ז ס"ד) עה"פ ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו', הה"ד לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי, כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך וגו' הרע לו, אמר לו תורה היתה לי ונתתיה לך שלולי היא אבדתי עולמי וכו', ותמוה אטו משה דכתיב ביה והאיש משה עניו מאוד חשוד להיות רודף אחר הכבוד ח"ו או להיות עינו רעה בשל אחרים, ולא עוד אלא שהוא עצמו הוכיח לעדת קרח לומר המעט מכם כי הבדיל ה' אתכם מכל עדת בני ישראל ובקשתם גם כהונה, וכייתר צ"ב דהיאך נחה דעתו כשא"ל הקב"ה תורה שלי היתה ולך נתתיה, הרי שפיר ידע מכך אלא שביקש גם עבודת הכהונה א"כ כמה נתקררה דעתו בתשובה זו (עיין מ"ש בזה בישמח משה). גם יל"ב מה שאמר הקב"ה שלולי היא אבדתי עולמי, דמה שייך דב"ז לענין רצונו של מרע"ה לשרת בכהונה.

ואפ"ל בדרך דרוש, בהקדם מ"ש בורע ברך (בפרשתו) לפרש מה שנאמר ואתה תצוה, דמשמע שהוא נמשך אחר ענין של מעלה בסדר נדבת בני ישראל למשכן הנזכר לעיל בפרשת תרומה, וביאר הענין לפי שבני ישראל היו צריכים לכפרה על אותו מעשה, לכך נצטוו על תרומות המשכן, דיבוא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל (שמו"ר נא, ח), ואמנם גם משה היה צריך כפרה על שבירת הלוחות שעבר על לא תעשון כן לה' אלוקיכם, וע"ז א"ל השי"ת ואתה רצ"ל לכפרה שלך על דבר זלזול התורה שעשית, תיקנתי לך כפרה בענין המנורה שתהיה על ירך דייקא, דהמנורה רומז על התורה כדאיתא מהאריה"ק דהז' קנים מכוונים נגד ז' תיבות שבפסוק ראשון דספר בראשית, וי"א כפתורים הם כנגד י"א תיבות שבפסוק ראשון דספר שמות, וט' פרחים כנגד ט' תיבות שבפסוק ראשון דספר ויקרא, וגובה המנורה י"ח טפחים, וטפח הי"ח היה חסר, והם כנגד י"ז תיבות בפסוק ראשון דספר במדבר, וכ"ב גביעים מכוונים נגד כ"ב תיבות בפסוק ראשון דספר דברים (עי' בתורת העולה

אליבא דר"ש דהאי קרא אינו כולל עכו"ם לכך שפיר פירש וחי בהם לעוה"ב, ולדידיה לא ילפינן מכאן לפיקו"נ עי"ש, היוצלמ"ז דהא דדרשינן וחי בהם ולא שימות בהם משום דא"א לפרש וחי בהם לעוה"ב משום דאדם כולל גם גוי וכו"מ, וממילא י"ל דהיינו טעמא דכל הנך תנאי דלא ניהא להו ללמוד מוחי בהם, משום דס"ל דיל"פ דקרא קאי על עוה"ב, ודו"ק.

ואולם הרי לכולהו אית להו פירכא דא"כ ספק מנין, אלא שכבר ביאר בזה הגה"ק הרמ"ד מהורנסטייפל זצ"ל בעמק החכמה (דרוש לשבועות), די"ל דכל הנך מילתא דבעינן קרא מיוחד לענין ספק פיקו"נ קאי רק אי נימא דספד"א מה"ת לחומרא לכך בעינן קרא דשרי לחלל שבת גם בספק, אבל אי נימא דספד"א מה"ת לקולא לא בעינן קרא לספק פיקו"נ דהרי בלא"ה כל ספיקא לקולא, ואע"ג דכאיקבע איסורא אזלינן לחומרא י"ל דלמ"ד דשבת הותרה אצל פיקו"נ א"כ כאשר חולה בפנינו הו"ל החילול שבת היתר גמור ולא הוי בגדר איקבע איסורא כיון דהתורה התירה את השבת אצל חולה, וממילא דגם בספק חולה מותר כבכל הספיקות, ועפי"ז א"ש די"ל דכל הני תנאי דילפי לפיקו"נ משאר לימודים ס"ל דספיד"א מה"ת לקולא, וס"ל דשבת הותרה אצל פיקו"נ וממילא דלא איצטריך קרא לספק עי"ש ודו"ק, (וכבר קדמו בפרדס דוד פר' מצורע, ועי' שו"ת דברי יציב ח"ז סי' ל"ה).

וימתק בזה דרבא לשיטתיה אזיל, דנודע מ"ש בשב שמעתתא (שמ"א פ"ד) דאביי ורבא (בחולין דף ט' ע"ב) נחלקו בדין ספד"א, ורבא ס"ל דספד"א מה"ת לחומרא עי"ש, לכן לדידיה צריך קרא לספק פיקו"נ, ודו"ק. היוצלמ"ז דאי ספד"א מה"ת לקולא ולא בעינן קרא מיוחד לספק פיקו"נ ושפיר ילפינן פיקו"נ משאר קראי, א"כ יל"פ וחי בהם לעוה"ב ומינה דעכו"ם אינו בכלל אדם, אבל אי ספד"א מה"ת לחומרא ובעינן קרא לספק פיקו"נ, וצ"ל דילפינן לה מוחי בהם, ובהכרח דלא קאי על עוה"ב א"כ שפיר עכו"ם בכלל אדם, ודו"ק.

*

בנחלת בנימין (מצוה כ"ד, אות כב) כתב בתו"ד על מה שאמז"ל במדרש (שמו"ר מג, א) דמרע"ה

תורה וכו' עי"ש, (וענין זה הובא כמ"פ בספרי מהר"י צמח בזהר הרקיע ובנובלות חכמה ובקול רמה, וכ"ה גם בעמק המלך שער א' פנ"א) וע"ע במגלה עמוקות (ואתחנן אופן ע') ראה משה מה שיתקן רבי שמעון בן יוחאי, שהיה ניצוץ שלו מזמנא תניינא דסליק משה להר, ולכן כמו שמושה תיקן ה' ספרים, כן רבי שמעון חיבר ה' פרקים ספרא דצניעותא. באשר לכך מובן דמרע"ה נקט בשיטת רשב"י דעכו"ם אינו בכלל אדם לכך שפיר דרש ק"ו.

ובגמ' יומא (דף פ"ה ע"א) וכבר היה רבי ישמעאל ורבי עקיבא ור"א בן עזריה מהלכין בדרך ולוי הסדר ורבי ישמעאל בנו של ראב"ע מהלכין אחריהן, נשאלה שאלה זו בפניהם מנין לפיקוח נפש שדוחה את השבת וכו', ומייתי בגמ' כמה ילפותות דדרשי תנאי התם, וכתר הכי מייתי בגמ' א"ר יהודה אמר שמואל אי הוואי התם הוה אמינא דידי עדיפא מדידהו וחי בהם ולא שימות בהם, אמר רבא לכולהו אית להו פירכא לבר מדשמואל דלית ליה פירכא וכו' אשכחן ודאי ספק מנלן, ונתחבטו המפו' מפני מה לא ניה"ל לכל הנך תנאי בהאי דרשה דשמואל דכתיב וחי בהם דהוא כמבואר מעצמו.

ואמרתי מכבר עפי"מ שהקשה בפרדס דוד (הפטורת פר' בלק) במ"ד רבא דלשמואל לית ליה פירכא, דהרי גם לשמואל קשיא מנ"ל לדרוש ולא שימות בהם, הרי יל"פ כמ"ש רש"י בחומש שם (ויקרא יח, ה) וחי בהם לעוה"ב שאם תאמר בעוה"ז והלא סופו הוא מת, א"כ י"ל דאדרבה הכי קאמר קרא שיקיים המצוות אפי' במס"נ כי בכך יזכה לעוה"ב שהם חיים הנצחיים, וכתב די"ל דהך דרשא תליא בפלוגתת ר"מ ור"ש אי עכו"ם בכלל אדם, דאליבא דר"מ בסנהדרין שם דהאי קרא דאשר יעשה אותם האדם וחי בהם כולל נמי עכו"ם, לא יתכן לפרש כפרש"י דוחי בהם קאי על עוה"ב שהרי בירושלמי (הובא בתוס' בע"ז דף י' ע"א, ד"ה ווי לה לאילפא, וכ"ה בסנהדרין דף ק"ה ע"א אחד מ"ד, ובתוספתא שם פי"ג ה"א דס"ל לר"א עי"ש) דעכו"ם אין להם חלק לעוה"ב, וא"כ מוכרח דקאי על חיי עוה"ז, ושפיר ילפינן מינה לפיקו"נ דוחי בהם ולא שימות בהם.

ומה שפרש"י בחומש וחי בהם לעוה"ב קאי

אבל התוס' בב"מ שם (ד"ה תופס לבע"ח) כתבו דמה שפרש"י משום דלא עשאו שליח אין נראה, דבפ' הכותב (כתובות שם) משמע גבי עובדא דיימר בר חשו דתופס לבע"ח במקום שחב לאחרים לא קני אפי' עשאו שליח, עכ"ל, והוא גמרא ערוכה התם יימר בר חשו הוי מסיק ביה זוזי בההוא גברא שכיב ושביק ארכא א"ל לשלוחיה זיל תפסיה ניהליה, אזל תפסה, פגעו ביה רב פפא ורב הונא בריה דר' יהושע א"ל את תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים ואר"י התופס וכו', ומוכח להדיא דאפי' בכה"ג דעשאו שליח אמרינן הך דהתופס לבע"ח במקום שחב לאחרים לא קנה, (וכ"כ התוס' בכל המקומות הנ"ל).

מעתה י"ל דבהאי דינא נחלקו משה רבינו ומלאכי השרת, דהמלאכים באו בטענה למחות נגד מרע"ה על שרוצה לקחת את התורה, באמרם דהו"ל תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים דלא אהני ליה כלום אפי' בשוויה שליח, אבל מרע"ה נקט כרש"י דבשליח יכול לתפוס אפי' בחב לאחרני, ודו"ק.

וזה כביר, כאשר דברנו מזה העירו כמה תלמידים דדברי הנחלת בנימין צ"ב, דהרי מרע"ה שפיר היה יכול לתפוס אע"ג דחב לאחרניא דמיגו דזכי לנפשיה זכי לחבריה כמבואר בב"מ שם, וכן קי"ל בשו"ע (ח"מ סי' ק"ה ס"ב), ואמנם י"ל לפי"מ שאמז"ל (שבת דף פ"ח ע"ב) דמרע"ה השיב על טענת המלאכים אמר לפניו רבש"ע תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה אנכי ה"א אשר הוצאתיך מארץ מצרים אמר להן למצרים ירדתם לפרעה השתעבדתם תורה למה תהא לכם וכו' עי"ש, ולפי טענה זו גם מרע"ה בעצמו לא היה יכול לקבל התורה שהרי הוא עצמו ג"כ לא היה בשעבוד מצרים, וא"כ לא היה שייך בו מיגו דזכי לנפשיה.

ועוד י"ל ביתר שאת, דהנה כתב הטור (שם) התופס לבע"ח במקום שחב לאחרים כגון ראובן שחייב לשמעון ולוי ואין לו כדי לפרוע לשניהן ובא יהודה ותפש לראובן בשביל שמעון אינו מועיל לו כלום כיון שיש בו חובה ללוי שהרי לא ישאר לו במה שיפרע ללוי וכו', ואם ראובן חייב ג"כ ליהודה מהני מה שתפס לצורך שמעון אע"פ שלא תפש לצורך עצמו מגו דאי בעי זכי לנפשיה זכי נמי

שבר את הלוחות דאמר מוטב ידונו כפנויה ואל ידונו כאשת איש עי"ש, דלכאו' מה אהני בשבירתן הרי מרע"ה היה שליח לקבלה מבני ישראל, ומיד כשקיבל הלוחות חלו הקידושין, ומוכח דמרע"ה הו"ל שלוחם של בני"י לקבל הקידושין מהא דאחז"ל דגברו ידיו של משה וחטפן מהקב"ה, [במד"ר (שמות פכ"ה, א) עה"פ עלית למרום שבית שבי מהו עלית נתעלית נתגששת עם המלאכים של מעלה וכו' הלוחות היו ארכן ששה טפחים, כביכול היו ביד מי שאמר והיה העולם שני טפחים, ובידו של משה שני טפחים, ושני טפחים היו מפרישין בין יד ליד עיי"ש, ובמתנ"כ ציין לדברי הירושלמי (תענית פ"ד ה"ה) ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן הלוחות היו אורכן ששה טפחים ורחבן שלשה והיה משה תפיש בטפחיים והקב"ה בטפחיים וטפחיים ריוח באמצע, כיון שעשו ישראל אותו מעשה ביקש הקב"ה לחוטפן מידו של משה, וגברה ידו של משה וחטפן ממנו הוא שהכתוב משבחו בסוף ואומר ולכל היד החזקה, ייא שלמא על ידה דגברת עליה מינאי, רבי יוחנן בשם ר"י בר אבבי א"ל הלוחות היו מבקשין לפרוח והיה משה תופשן דכתיב ואתפוש בשני הלוחות]. וקשה היאך אהני תפיסתו הלא המלאכים ביקשו לקבל התורה לעצמם, והו"ל מרע"ה בכלל תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים דקי"ל (ב"מ דף י' ע"א) דלא קנה, אמנם אי נימא שמושה היה שלוחם של בני"י לקבל התורה עבורם א"ש דבשליח שפיר יכול לזכות גם במקום שחב לאחרים, אתו"ד עי"ש.

והא דנקט בפשיטות דבעשאו שליח מועיל לתפוס היינו כשיטת רש"י בכמ"ק (ב"מ שם, וכ"ה בניטין דף י"א ע"ב, ובכתובות דף פ"ד ע"ב) בהא דרב נחמן ורב חסדא דאמרי תרוייהו המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו, מ"ט הוי תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים והתופס לבע"ח במקום שחב לאחרים לא קנה, ופרש"י תופס לבע"ח כאדם הבא מאליו ותופס ממון חבירו בשביל חוב שיש לאחר עליו ובא לקדם עד שלא יתפסנו בע"ח אחר ונמצא תופס זה חב בתפיסתו זאת את הנושים האחרים לא קנה, כדאמר בכתובות דלאו כל כמיניה להיות קופץ מאליו וחב לאלו מאחר שלא עשאו הנושה שליח לתפוס עכ"ל.

לעשות שליח לחייב אחרים וגם במקום שהמשלח בעצמו יש בידו לחייב אחרים מ"מ אינו יכול להעביר בזה כוחו לשליח, (ועיין בשו"ת נוב"י אהע"ז קמא סימן ב', ובתנינא סימן קי"ב, ובשו"ת שיבת ציון סי' פ"ג ופ"ד, וראה ביש"מ בהפטורת פר' עקב עה"פ (ישעיה נ' א) כה אמר ה' איזה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה).

וזה הרבה שנים שאמרנו לבאר בסברות רש"י ותוס' עפ"י דברי הריב"ש (סי' רכ"ח) בענין שליח עושה שליח ובתו"ד דישנם שני סוגי שליחות, (א) שהשליח נעשה כמותו ממש והיינו שהשליח כגוף המשלח לגמרי הוא, (ב) דרך הפעולה שעושה השליח מתייחס אל המשלח והו"ל כאילו המשלח עשה אותו מעשה אבל השליח אינו כגופו ממש, וביאר בזה הא דגבי גירושין בעינן קרא דשליח עושה שליח וכדאמרין התם ושלח מלמד שהוא עושה שליח וכו' ושלחה מלמד שהשליח עושה שליח, (קידושין דף מ"א ע"א) ואילו גבי פסח דרשינן התם מנין ששלוחו של אדם כמותו שנא' ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים וכי כל הקהל שוחטין אלא מכאן ששלוחו של אדם כמותו, ולא מצרכינן קרא לרבות שהשליח עושה שליח, והיינו משום דבשליחות דפסח נעשה השליח כמותו ממש שהרי קרא השליח בשם כל הקהל כמ"ש ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל ומינה דהשליח כבעלים לגמרי, מש"ה אין צריך לרבות דהשליח עושה שליח דכיון שהשליח הוא כבעלים ממש וכי היכא דהבעלים עושים שליח ראשון כמ"כ השליח שהוא כגוף הבעלים עושה שליח, משא"כ בגירושין שלא קרא השליח בשם הבעל אלא שריבה הכתוב שהבעל יכול לגרש ע"י שליח, דהיינו דפעולת הגירושין יוכל להיות גם ע"י שליח הגם דאין השליח כמותו ממש, מש"ה איצטריך קרא לרבויה שהשליח יכול לעשות שליח.

ובשו"ת דברי חיים (ח"א או"ח סי' ל"ג, ח"ב אהע"ז סי' פ"ו) בתו"ד עורר דא"נ דהשליח הו"ל כהמשלח ממש ועד דלא בעינן קרא לרבות דשליח עושה שליח א"כ מפני מה לא מהני שליחות בדבר שיש בה מילי בלבד, כדאמרין לא מימסרו לשליח (גיטין דף ס"ו ע"ב) והיינו שאין השליח יכול לעשות שליח שני לענין מילי, הרי השליח נעשה כהמשלח ממש וכי היכא דהמשלח יכול לעשות שליח ראשון לענין מילי ה"נ יהא בכח

לחבריה, וכתב הב"י דרצ"ל דלא מבעיא אם תפס בבת אחת כשיעור מה שחייב לו וכשיעור מה שחייב לחבירו דמגו דזכי לנפשיה זכי לחבריה, אלא אפי' פירש שתפס לחוב חבירו ולא לחובו, דהשתא אין לו תפיסת יד בנכסים הללו שתפס, אפילו הכי קנה דמגו דאי בעי זכי לנפשיה זכי נמי לאחריני, הרי דהב"י ס"ל דיכול לתפוס יותר מן המגיע לו לבד, והיינו דכיון דתופס בשביל חלק עצמו יכול לתפוס גם בשביל חלק חברו.

ואמנם הב"ח (ס"ק ב') נחלק ע"ד וכתב דאינו יכול לתפוס אלא כשיעור המגיע לו עצמו דלא שייך תפיסה לחבירו אלא במה שיכול לתפוס בעצמו כמציאה, עי"ש באריכות, וכ"כ גם בפרישה, והוסיף בזה גם בסמ"ע (ס"ק ג') ותו"ד דאם חייב לו ק' זהובים היאך יוכל לתפוס ק"ג זהובים הרי לא שייך בזה מיגו דזכי לנפשיה עי"ש, וראה עוד בש"ך שם (ס"ק ב') דמתחילה נמי סבר הכי ולבסוף חזר בו דמסתברא כהב"י עי"ש.

ועכ"פ להנך שיטות דס"ל דאינו יכול לתפוס אלא בכדי חובו העצמי, אפ"ל דלא היה שייך בקבלת התורה דמרע"ה יוכל לתפוס מכח מיגו דזכי לנפשיה וכו', דהרי לקיום כל התורה והמצוות צריך לכהנים ליום וישראלים, ואין מציאות לאדם יחידי לקיים כל מצוות התורה, וא"כ לא היה שייך שמרע"ה יבוא מכח מיגו דזכי לנפשיה דהו"ל כיותר על מה שמגיע לו ודו"ק.

והנה נתחבטו המפוי' בשיטת התוס' מהא דקי"ל בכל התורה דשלוחו של אדם כמותו, ולמה לא נאמר כן גם לגבי תופס לבע"ה, והרא"ש בב"מ שם (פ"א סימן כ"ז) כתב וז"ל, וכל התופס לבע"ה במקום שחב לאחרים לא קנה אפי' עשאו בע"ה שליח וכתב לו הרשאה דלאו כל כמיניה לזכות לזה ולחוב לאחרים, ועל אותן אחרים לא כתב לו הרשאה, (ובפפולא הריפתא פי', כלומר אינו יכול לכתוב לו הרשאה), ואין יד השליח כיד המשלח לחוב לאחרים כדמוכח בכתובות וכו' עכ"ל, וכע"ז כתב הרא"ש בגיטין שם (פ"א סימן י"ג) וז"ל, ואפי' עשאו הבע"ה שליח לתפוס וכו' ולא דמי להאי דאמר בעלמא שלוחו של אדם כמותו, דלאו כל כמיניה לשווייה שליח כדי לחוב לאחרים עי"ש, והיינו דאף שיכול האדם לעשות שליח לזכותו אבל אין לו כח

עה"ת (חי' עה"ס לפר' ויצא, בנדמ"ח דף שכ"ג), ומחמת חביבות דבה"ק אעתיק לשון קדשו, אחר שהביא תשו' הריב"ש הנ"ל ודן בזה כתב בתו"ד וז"ל, דהנה ידוע פלוגתת רש"י ותוס' גבי תופס לבע"ח במקום שחב לאחריני וכו', ולפענ"ד דזה תליא בשני הטעמים הללו, דלטעם ששלוחו של אדם כמותו, אם שליח הוי כמו הוא גופא תפסו דודאי מהני, אבל אם נימא דלא הוי כגופו רק מטעם שלוחו, י"ל כיון כמו דאין יכולין לזכות בשבילו היכא דחב לאחריני, ה"נ לא יכולין למיעבד שליח במקום שחב לאחריני עכ"ל, ושמחתי כמוצא שלל רב.

והנה מודעת זאת שיטת המהרי"ט (ה"א סי' קכ"ז) שא"א להקדיש ע"י שליח כיון דהקדש מילי נינהו ומילי לא מימסרו לשליח, ותמהו עליו בנובי"ת (יור"ד סי' קמ"ז) ובמחנ"א (הל' שלוחין סי' ז') דהרי הא דאמרינן מילי לא מימסרו לשליח מיירי בשליח ראשון שאין בכוחו לעשות שליח שני היכי דהוי מילי ובוה אמרינן מילי לא מימסרו לשליח, וכמבואר להדיא ברש"י בגיטין (דף כ"ט ע"א) שאין בכח דברים להיות חוזרים ונמסרים לאחר, אבל המשלח הראשון ודאי דיפה כוחו לעשות שליח אף לענין מילי, (וכבר ביאר בזה הגאון רעק"א בחידושים ריש פ"ד גיטין ובתוספות רעק"א ריש השולח אות ל"ד, וע"ע בלקח טוב כלל א' ד"ה עתה אדבר) והאריכו בזה הרבה. והבאנו מכבר מש"כ החתם סופר בתשו' (חיו"ד, סי' שכ"א) בביאור שיטת המהרי"ט די"ל דלכך מילי לא מימסרו אפי' לשליח ראשון, משום דלא ילפי' שליחות אלא מקדשים וגירושין ותרומה ובכולהו איכא מעשה אבל מילי גרידא לא אשכחן דיועיל בה שליחות וכו', ומוסיף עוד החת"ס דאפשר דילפינן מהפרת הבעל דכתיב אשה יפירנו ולא השליח (ב"מ דף צ"ו ע"א, וכ"ה בנדרים ע"ב ע"ב, דפליגי בזה ר' יאשי' ור' יונתן עי"ש), וי"ל הטעם דלא מצי להפר ע"י שליח משום דמילי לא מימסרו לשליח ומינה ילפינן לכה"ת עי"ש.

והנה ביבמות (דף מ"ד ע"א וכ"ה בדף ק"א ע"ב) דרשינן קראי גבי חליצה, וקראו לו זקני עירו הן ולא שלוחן, והק' בישרש יעקב דלפימ"ש המהרי"ט דמילי לא מימסרו אפי' לשליח ראשון א"כ למ"ל קרא למעט דאין הבי"ד יכולים לקרוא ע"י שליח, הרי בלא"ה בכה"ת מילי לא מימסרו לשליח, וכתב

השליח (שהוא כמו המשלח עצמו) לעשות שליח אחר לענין מילי, וכתב די"ל דאה"נ אי שש"א הו"ל כמותו ממש שפיר גם מילי מימסרי לשליח, ורק לענין גט אמרינן דלא מימסרי מטעם דהוי כעד מפי עד וכמבואר ברמב"ן ובפנ"י שם עי"ש.

עפי"ז פילפל באריכות לתרין מש"כ הרמב"ם (פ"א מעבודת יוה"כ ה"ז) דהיו משביעין לכה"ג עי"כ ואומרים לו אישי כהן גדול אנו שלוחי בי"ד ואתה שלוחינו ושליח ב"ד וכו', והקשו דזה נגד מסקנת הסוגיא ביומא (דף י"ט ע"ב) דפריך עלה לימא תהוי תיובתא דר' הונא בריה דרב יהושע דאמר ר"ה בריה דר"י הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו דאי אמרת שלוחי דידן נינהו מי איכא מידי וכו', ותרצינן דה"ק משביעין אנו עליך על דעתנו ועל דעת ב"ד, הרי דל"ה אומרים אנו שלוחי ב"ד וכו' אלא היו אומרים על דעתנו ועל דעת ב"ד. וביאר הדב"ח דכל הך כללא דמי איכא מידי דאנן לא מצינן למיעבד ושלוחי דידן מצי עביד, היינו משום דהשליח הו"ל כמותו ממש, דמש"ה אינו יכול לעשות שליח במידי דהוא לא מצי עביד, דהאיך יעשה השליח פעולה שאין המשלח עצמו יכול לעשות, הרי השליח כגוף המשלח עצמו, ואמנם א"נ דאין השליח כמותו ממש אין שום חסרון בדבר במה שאין המשלח יכול לעשותו ויתכן שפיר שיעשה שליח גם במה שלא מצי המשלח לעשות בעצמו עי"ש באריכות.

וי"ל דבהאי סברא תליא אם בשוויה שליח יכול לתפוס במקום שחב לאחרים, דאי נימא דשלוחו של אדם הוא כמותו ממש וכידא אריכתא של המשלח, כי אז גם השליח אלים כוחו לזכות עבורו אף כשחב לאחריני, דכמו שהוא עצמו מהני תפיסתו אף כשחב לאחרים כמו"כ השליח שהוא ממש כמותו, אבל אי נימא שאין השליח כמותו ממש ועיקר שליחות היינו רק לענין התייחסות הפעולה אל המשלח, כיון דל"ה כמשלח ממש שייך סברת הרא"ש דלאו כל כמיניה לשוויה שליח כדי לחוב לאחרים, שהרי אין השליח נעשה כהמשלח ממש אלא שמוסר לו ביצוע המעשה שמתייחס למשלח, ובחב לאחריני אינו יכול למסור לאחרים, ודו"ק.

שו"ה שכבר כתב עד"ז בספה"ק דברי חיים

סבור שעשה כדין שהרי דרש ק"ו, וזה שהרע לו על שנכשל בחטא ועבר על לא תעשון וגו'.

ע"ז אמר לו הקב"ה שלא ידאג מן החטא, דאכן לאמיתו של דבר לא אירע לו מכשול, כיון דהיה לו טעם הגון לשבור הלוחות כדרש ק"ו, אלא שלפי דרכו ושיטתו לדידיה בלחוד הו"ל ק"ו פריכא, שהרי תורה שלי היתה ונתתיה לך, ואע"ג דהמלאכים ערערו וטענו תנה הודך על השמים, ובפרט כאשר חטאו בני באותו מעשה, ומ"מ גברה ידו של משה וחטפן כמ"ש ולכל היד החזקה וכן מהא דכתיב ואתפוש בשני הלוחות, דאע"ג דבכך הו"ל תופס לבע"ח במקום שחב למלאכים, מ"מ נקטת בסברתך דאהני לך תפיסה זו הואיל ובני ישראל שוויהו שליח דכה"ג מצי לתפוס כי השליח הו"ל כמו המשלח ממש, והיינו דלא גמרינן מחליצה והפרת גדרים דמילי לא מימסרן לשליח דשני כתובים הבכ"א אין מלמדן, מעתה לא ילפינן מספק ממזר להקל בספיקא, וא"כ בעינן קרא דגם ספק פיקו"נ שריא בשבת, ועכצ"ל דדרשינן וחי בהם ובהכרח דלא קאי על חיי עוה"ב והיינו משום דמ"ש אשר יעשה אותם האדם וגו' כולל עכו"ם, והרי לאו בני עוה"ב הם, והיינו כר"מ דגם עכו"ם מותר לעסוק בתורה, ומעתה הק"ו דדרש מרע"ה מפסח ק"ו פריכא הוא, ולא היה לו לשבור הלוחות, לכך לפי שיטתו נחשב שבירת הלוחות לפגם, אבל מעיקר הדין אין כאן פגם, ודו"ק.

ויש להמתיק הדברים, עפי"מ דאי' בגמ' עירובין (דף י"ג ע"ב) גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאין בדורו של רבי מאיר כמותו, ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו, שלא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו. ועל כן ברוב המקומות אין ההלכה כר"מ אע"פ שרבי מאיר רב גדלו ועליו נאמר (משלי ה, כה) ועפעפוך ישירו נגדך (מגילה דף י"ח ע"ב), מ"מ מכיון שלא ירדו לסוף דעתו לא קבעו ההלכה כמותו, כי הכרעת התורה היא לפי השכל האנושי של האדם וכיון שלא השיגוהו בהאי עלמא אי אפשר לפסוק ההלכה כמותו, ואי' בספה"ק דכל זה רק בארץ מתחת כי בעוה"ז שייך לומר דלא ירדו לסוף דעתו, אבל בשמים ממעל שפיר ההלכה כרבי מאיר, ובוודאי דכן הוא לגבי מרע"ה עמוד התורה, וראה מש"כ ביש"מ בפרשתן (בתו"ד

דמכאן ראי' להחולקים על המהרי"ט עיי"ש, וכמו"כ הק' בשו"ת מהרי"א (אהע"ז סי' כ"ז) על המהרי"ט מהאי דרשה עיי"ש.

וראיתי שכתבו בזה דאפ"ל דאה"נ דמינה ילפינן להא דמילי לא מימסרו לשליח, דכיון דאמרה תורה וקראו לו ולא עיי' שליח והגם דבכ"מ ששא"כ מזה מוכח דמילי לא מימסרן לשליח כלל, ואמנם לפי"ז אית לן תרי קראי להא דמילי לא מימסרו לשליח, חד בהפרה וחד בחליצה, ותליא בפלוגתא דשנ"כ הבכ"א אם מלמדן.

וע"ד פילפול י"ל דבכך תליא גדר ומהות שליחות אם שליח כמותו ממש או דרק המעשה מתייחס להשולח, וע"ד שכתב הד"ח לגבי מילי מימסרו לשליח בשליח שני (לדעת החולקים על המהרי"ט) דתליא בהא אם השליח הוי כהמשלח ממש וכנ"ל, עד"ז נוכל לומר גם לענין שליח ראשון והיינו דאי אמרינן שנ"כ הבכ"א מלמדן וילפינן מהפרת הבעל ומחליצה דמילי לא מימסרי אפי' לשליח ראשון, א"כ בהכרח לומר שאין השליח כהמשלח ממש שהרי חזינן שאין בכוחו להיות שליח לענין מילי, משא"כ אי שנ"כ הבכ"א אין מלמדן א"כ אמרינן דבכה"ת זולת בהפרה וחליצה מילי מימסרו לשליח, וטעמא משום דהשליח הו"ל כמותו ממש ולכך יכול המשלח לעשות שליח גם לענין מילי ודו"ק.

עוד נקדים מ"ש בפר"ח (יור"ד סי' ק"י בכללי ס"ם) דדין ספיקא אם מה"ת להחמיר, תליא בכך אם שנ"כ הבכ"א מלמדן, דהרמב"ם ס"ל דספיקא מה"ת לקולא דילפינן מספק ממזר דשריא, אבל הרשב"א ס"ל דלא ילפינן מהתם משום דאמרינן בקידושין (דף ע"ב ע"ב) דאיכא תרי קהלי חד למישרי ממזר בשתוקי וחד למישרי שתוקי בישראל, וא"כ הו"ל שנ"כ הבכ"א דאין מלמדן, וממילא דצ"ל דלהרמב"ם שנ"כ הבכ"א מלמדן, (ועיין אור חדש בפתיחה לקידושין אות כ"ז).

והשתא יבואר מאמר המדרש, דכאשר א"ל הקב"ה ואתה תצוה וגו' והיינו דמרע"ה היה צריך כפרה על שבירת הלוחות, וסמך ליה ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך הרע למשה, והבין מרע"ה דלכן ניטלה ממנו הכהונה כי חטא בשבירת הלוחות, ועל כך דאבה נפשו שהרי עד עתה היה

ד. ראש דוד, פר' אמור ד"ה ובאופן אחר יראה). דמש"ה רק לבני ישראל מהני תשובה משום דהמה בחי' בנים למקום ואב שמחל על כבודו כבודו מחול, משא"כ אומות העולם שהם בחי' עבדים כמ"ש (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים וגו' לכך א"א שימחול הקב"ה על כבודו, מעתה אליבא דרבי מאיר דבכל גווני ואפי' בעו"ז קרויין בנים שפיר מהני תשובה על הכל, משא"כ לרבי יהודה דבאין עושין רצונו של מקום הו"ל עבדים, לא מהני תשובה על עבירות החמורות.

וכ"ק א"א זצ"ללה"ה ביאר בפלוגתת ר"מ ור"י דנחלקו בפיה"כ דעו כי ה' הוא אלוקים הוא עשנו ולו אנחנו עמו (תהילים ק, ג), דהכתיב הוא ול"א באל"ף והקרי הוא ול"ו בוא"ו, דלפי הקרי מתפרש הכתוב דדייקא כאשר דעו כי ד' הוא האלוקים שמאמין בהקב"ה או אז ולו אנחנו עמו, משא"כ אם ח"ו עובדים ע"ז אין נחשבים בנים למקום, אך אי אולינן בתר מסורת א"כ מתפרש הכתוב דעו כי ה' הוא אלוקים, ולא ואפי' אם ח"ו לא יודעים זאת אפ"ה ג"כ אנחנו עמו וצאן מדעיתו דב"כ וב"כ נחשבים ישראל בנים למקום, ועז"א במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בנא"ח, דגם כאשר יחטאו בע"ז ויהיו בבחי' לא עמי אתם אפ"ה יועיל להם תשובה ויאמר להם בני א"ח, ולכן ר"מ לשיטתו דס"ל (בכריתות דף י"ט ע"ב) דיש אם למסורת, ס"ל דאפי' כשאין עושין רצונו של מקום ופלחי לצלמא נקראים בנים, ועכ"פ מבואר דלמ"ד דיאלמ"ס מהני תשובה אפי' לע"ז.

עפי"ז יתכן לבאר בטעם הדבר כי כאשר ביקש הקב"ה ליתן את התורה לעמו ישראל, קרא למשה אליו שיעלה לשמים לקבל התורה, ולכאן למה הוזקק לכל זה, וכי לא היה יכול הקב"ה מיד לירד על הר סיני וליתן את כל התורה לבני ישראל ביד משה. ולהאמור ניהא, דכיון שהיה מקום למלאכי מרום לעורר כנגד מתן תורה באמרם כי עלולים לחטוא ולא יהא להם תקומה, שהרי לרבי יהודה דבעלמא הלכה כמותו באין עושין רצונו של מקום הו"ל עבדים, לכך ברוב חסדיו ית"ש הקדים השי"ת וקרא למשה שיעלה לשמי מרום ושם יאחו בכסא הכבוד אשר לשם מגיע שורש התשובה, וכאמור דבשמים ממעל הלכתא

בביאור מד"ר הנ"ל) וז"ל, כמו שפירשו על אמרם (שבת פ"ח ע"א) בריך רחמנא דיהיב לן אוריין תליתאה על יד תליתאי, כי אורייתא וקב"ה כולא חד (זוה"ק פר' אחרי דף ע"ג ע"א), הוא רצונו ורצונו הוא, והוא שכל ומשכיל ומושכל אחד, וכן היה משה בהשאלה ממש עצם התורה על כן נקרא איש האלקים עי"ש.

וז"ש לו הקב"ה תורה שלי היתה ונתתיה לך וכשקיבלת תורה מסיני נתעלית למדרגה עילאה להיות קובע הלכה כפי שדנין בשמי מרומים, ולכן כיון שאתה איש האלוקים ראוי לך לקבוע הלכה כרבי מאיר, לכן אצלך ההלכה כר"מ דגם עכו"ם מותר לעסוק בתורה, ובכן הו"ל ק"ו פריכא וכנ"ל, ודו"ק.

*

ויש להוסיף עוד, עפימ"ד בגמ' שבת (דף פ"ח ע"ב) כשעלה משה למרום אמרו מלה"ש לפני הקב"ה מה לילוד אשה בנינו וכו' תנה הודך על השמים, אמר לו הקב"ה אחוז בכסא כבודי והחזר להן תשובה וכו', ופירש השלה"ק (מסכת שבועות פרק תורה אור אות כ"ג, וע"ע בס' צמח דוד פר' יתרו) שטענת המלאכים היתה שאין לתת התורה לבנ"א בעלי חומר גשמי אשר עלולים בקל לחטוא ח"ו, וראוי יותר ליתן התורה למלאכי עליון דלא שייך בהם חטא, לכך א"ל הקב"ה למשה החזר להם תשובה רצ"ל שיאמר להם שגם אם ח"ו יחטאו יועיל להם תשובה לכפר עליהם, וזה שרמזו במ"ש אחוז בכסא כבודי דהרי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד (יומא דף פ"ו ע"ב).

גודע מה שדנו המפו' אם מועיל תשובה על ג' העבירות החמורות, וכתבו דדב"ז תליא בפלוגתא דתנאי בקידושין (דף ל"ו ע"א) עה"פ בנים אתם לה' אלוקיכם, בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרוים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים אין אתם קרויים בנים, דברי רבי יהודה, רבי מאיר אומר בין כך ובין כך אתם קרויים בנים, שנאמר בנים סכלים המה, ואומר בנים לא אמון כם, ואומר זרע מרעים בנים משחיתים, ואומר במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם וגו' ומסיק בגמ' ואע"ג דפלחו לצלמא מיקרי בנים עי"ש, דהנהגה אי' במפו' (למודי ה' הרוש למעלת התשובה. אהבת דוד להחיד"א שבת שובה הרוש

לכל עון ולכל חטאת, מעתה נוח לו לאדם שנברא, כמש"כ המפ' דמהי"ט ס"ל לב"ש דנוח לו לאדם שלא נברא, כי הוי קרוב להפסד מלשער והדברים עתיקין, ורק על ידי דמהני תשובה יש קיום לכל ברואי עולם, משא"כ לולי כן איברתי עולמי דהו"ל בגדר נוח לו שלא נברא, ודו"ק.

ועל כן כיון שסיים הכתוב בפרשת תרומה בסדר בנין המשכן וכליו אשר בא לכפר על מעשה העגל, וש"מ דמועיל תשובה לע"ז, דדרשינן ולא אנחנו עמו כפי המסורת, ומינה דספד"א מה"ת לחומרא כנ"ל, ובהכרח דילפינן לפיקו"נ מוחי בהם, דלא קאי על חיי עוה"ב כיון דקרא כולל עכו"ם, ומעתה גוי מותר לעסוק בתורה, ולכן הו"ל פגם בשבירת הלוחות, לפיכך סמך הכתוב ענין לו ואתה תצוה וכו' ואתה הקרב אלך וכו', שלכך נחשב הענין אצל מרע"ה כפגם, ודו"ק.

וימתק רמז הכתוב ואתה תצוה על מה שמשרע"ה נעשה צוותא לבעלי תשובה כמש"כ החרדים, דכאשר אמר ואתה תצוה כי הוא עצמו צריך לכפרה על שבירת הלוחות, רמז דדב"ז הוא חסד גדול כדי שעי"ז תהא שער התשובה פתוחה לעולם, ומשה רעיא מהימנא יאיר ניצוץ קדוש למבקשי השם שיוכלו להתחזק בתשובה ככל מצב, דכיון שזקוק לתשובה על שבירת הלוחות, ש"מ דק"ו דדרש פריכא, כיון דהו"ל להחזירם בתשובה, וש"מ דתשובה מועיל לכל חטא ופשע, והבן.

כוותיה דרבי מאיר, וממילא דגם בפלחו לצלמא מיקרי בנים והדין נותן דבכל גווני מועיל תשובה, ושוב אין מקום לערער על נתינת התורה לישראל, כיון דאף אם ח"ו יכשלו בעון ע"ז יש להם תקנה בתשובה, ודו"ק.

ועל כן כשהרע למרע"ה על שנכשל בכך ששבר את הלוחות וכנ"ל, א"ל הקב"ה שאין לו להצטער ע"ז כי מה' יצא הדבר וטוביה גניז בגווייה, כדי שעיי"ז יקבע הדין דבכל גווני מועיל תשובה לבני ישראל, דדייקא בגין דשבירת הלוחות נחשב לפגם משום דק"ו פריכא הוא, שהרי עכו"ם רשאי לעסוק בתורה דהמה בכלל אדם, כדמוכח ממ"ש אלה הדברים וגו' וכו"מ, דלא יתכן לפרש דקאי על חיי עוה"ב ונילף לפיקו"נ משאר קראי דהרי קשיא אשכחן וודאי ספק מנין, דשפיר צריך קרא על ספק פיקו"נ משום דספד"א מה"ת לחומרא, מהא דחיוב אשם תלוי בחתיכה אחת דמצוות כתיב ויש אם למסורה, ומעתה דרשינן המסורת ולא אנחנו עמו דמועיל תשובה לע"ז, ומהאי טעמא תורה שלי היתה ונתתיה לך, דנדחה טענת מלה"ש ע"י שהוכחת להם דגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד אשר מועיל על הכל, נמצא דדייקא עיי"ז דנחשב שבירת הלוחות לפגם בכך נקבע שמועיל תשובה לכל החטאים והעוונות ודו"ק.

והוסיף הקב"ה לומר לו למרע"ה שלולי היא אברתי עולמי כי רק עיי"ז שנקבע דמועיל תשובה

תוכן התורה שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

החוטאת היא תמות (יחזקאל יח, ד), שאלו לתורה חוטא מה עונשו א"ל יביא אשם ויתכפר, שאלו להקב"ה מה עונשו א"ל יעשה תשובה ויתכפר לו הה"ד (תהלים כד, ח) טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך וגו'. וכבר תמהו בזה, וכי הנבואה והחכמה לא ידעו ממעלת התשובה, הלא מקרא מלא דיבר הכתוב (דברים ל, ב) ושבת עד ה' אלקיך, ועוד הלא רבו מקראות מפורשים בתורה ונביאים וכתובים בענין התשובה. וגם תשובה קדמה לעולם (פסחים דף ג' ע"א), ומשכך מפני מה לא אמרו הם יעשה תשובה ויתכפר לו.

במדרש (ויק"ר לו, ד) עה"פ (שמות כח, א) ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו', הה"ד (תהלים קיט, צב) לולי תורתך שעשועי אז אברתי בעיני, כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך וגו' הרע לו, א"ל תורה היתה לי ונתתיה לך שלולי היא אברתי עולמי וכו', ותמוה. וביארנו עתה ע"ד דרוש, וכעת נבארו בדרך אגדה.

ויבואר, ובהקדם המדרש (ילקוט תהלים, רמז תשב; ירושלמי מכות, פ"ב, ה"ו) שאלו לחכמה הנפש החוטאת מה תהא עליה א"ל חטאים תרדוף רעה (משלי יג, כא), שאלו לנבואה חוטא מה ענשו א"ל הנפש

לשמש, עלולים בני ישראל לדמות כי אין מועיל תשובה לעוונותיהם.

אבל באמת לא כן עלתה במחשבה לפניו ית"ש, לפי שרצה הקב"ה לקבוע לדורות את עניין התשובה שלא יהיה תלוי בקרבנות דייקא, כי הנה הקרבנות יועילו רק כשיש מזבח ומקדש על מכונם וכהנים בעבודתם מעלים עולה וזבח, אך מה יהא עם עוונותיהם של ישראל לאחר שיחרב הבית ויגלו מארצם, ואין לנו כהן בעבודתו לא מזבח ולא מערכה. ואלמלי היה משה נבחר לכהן כפי חפצו כדי שיהיה לו כפרה, היה נקבע לדורות שכפרת עוונות הוא רק ע"י הקרבנות, ובאין קרבן אין כפרה, ולכן אמר לו הקב"ה למשה תורה שלי היתה ולך נתתיה שאני בחרתי בך לתת התורה לישראל, והיא כלי כפרה לישראל לעולם בין בפני הבית ובין שלא בפני הבית, ולא רק כשעוסקים בתורת קרבנות שעל זה אמרו חז"ל במפורש (מנחות דף ק"י ע"א) כל העוסק בתורת קרבנות כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, אלא בכל חלק בתורה שלומדים והוגים בה יש לו כפרת עוונות, וכמאמרם ז"ל (ויק"ר כה, א) היכי דמי בעל תשובה אם למד דף אחד ילמד שני דפי, וברור הדבר ומוסכם מפי ספרים וסופרים שעיקר התשובה הוא דייקא על ידי לימוד התורה, אשר התורה הוא כלי כפרה על הכל.

וקבע הקב"ה עניין זה בבחרו את אהרן דייקא לכהן, ומשה רבינו הוא המלמד תורה לעמו ישראל, וכך נמשך כפרת עוונות לכלל ישראל בזכות משה רבינו עמוד התורה, וכידוע מש"כ בעל החרדים (פרק ז, מפרקי התשובה) שכל בעל תשובה מתנוצץ בו ניצוץ קדוש ממושה רבינו ע"ה שמשיעהו לשוב בתשובה שלימה, כי אתפשטותא דמושה בכל דרא ודרא (תיקו"ה, תיקון סט) ובזכותיה דמושה רעיא מהימנא ישראל מתעוררים בתשובה בכל דור ודור, והבוכ"ע מקבלם ברצון וברחמים (וראה להחיד"א בדבש לפי מערכת ב"ת, אות יא; ובבני יששכר, מאמרי השבתות, מאמר ד, דרוש יב; מאמרי תשרי, מאמר ד, דרוש י"ד). ולזה מציינו בחז"ל (שבת דף ק"א ע"ב) שכינו לתלמיד חכם שיושב ועוסק בתורה ואמרו 'משה שפיר קאמרת'. וזה שביקש הקב"ה דייקא לקבוע לדורות שיהא התורה גופה כלי כפרה לישראל על הכל בשלימות. ובספ"ה ק (ראה חרדים, פרק ז; ראה מאור ושמש, פרשתן) רמזו דזה שאמר הכתוב בפרשתן (שמות כו,

והנראה, דהנה ודאי עניין מה שציוונו יוצרנו על הקרבנות הוא כדי לתת כלי כפרה לישראל, וכפי שיסד בהגדה של פסח 'ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו', וזה ע"י שבבית משכן ה' ישנו מזבח בנוי ועליה הקרב כל הקרבנות כולם, חטאות למיניהם לחייבי חטאת, וכל האשמות למיניהם אשם גזילות אשם מעילות וכו', וכן העולה על חייבי עשה ועל הרהורי עבירה, כדי שיהיה נסלח לכל עדת בני ישראל.

והנה העידה התורה"ק על משה רבינו שהיה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (במדבר יב, ג), הרי שהחזיק משה בעצמו שהוא השפל והפחות שביותר בכל העם כולו, ואם יש ביניהם חוטאים ופושעים אזי סבר משה שהוא הרבה לחטוא יותר מהם, ואין כמוהו פחות בכל עם ישראל. ולכן היה שש ושמה כשציוה הקב"ה על מלאכת המשכן והמזבח ומצוות הקרבנות כדי שיתאפשר לו לעבוד עבודה על מזבח ה' לכפר על עצמו. והיה כל חפצו רצונו להיות הכהן העובד על המזבח כדי שיוכל לעשות העבודה בשלימות ונרצה לו לכפר עליו.

וכשראה שאהרן אחיו הוא נבחר לכהן לשרת לפני ה', והוא החשיב את אהרן לצדיק גדול הרבה יותר ממנו לאין שיעור, שוב סבר בליבו הן אפסה תקוותי להתקבל בתשובה ולהתכפר לפני ה'. דהנה הקרבנות יועילו רק לאהרן ולצדיקים כמותו דאם יש להם איזה פגם קטן יתכפר להם, אבל אנשים כמוני שהרבו לחטוא כל כך לפני ה', ודאי אבדנו נגזרנו למו ואין לנו תקנה יותר, כי אפילו בקרבנותינו מאס ה', כי זבח רשעים תועבה (משלי טו, ח).

ולכן כשנאמר לו ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך הרע לו, לא כפשטות המובן שהתקנא באהרן על שעולה לגדולה להיות כהן, אלא הרע לו שהרגיש שהוא כ"כ רע לפני ה' עד שחלילה הבוכ"ע מואם בתשובתו, ואינו משאיר לו שום פתח לתשובה, ולכן רצה כ"כ להתמנות לכהן כדי שיהיה לו אפשרות גם להתכפר ע"י הקרבנות. וביותר דסבר משה שאילו היה הוא נבחר לשמש בכהונה, הרי שהיו בני ישראל למדים מכך שבוודאי מועיל תשובה לכל חטא ולכל עון, כי הלא אף הוא השפל באנשים זכה להתמנות לשרת בכהונה, וכל שכן הם שלא הרעו מעשיהם כל כך. ואילו כעת כשנבחר אהרן

תסייע בידם לשוב בתשובה בזכותו של משה שקיבל תורה מסיני ומסרה לישראל.

ועל כן אחר שאמר ואתה תצוה וגו' שהוא מתחבר עם בני ישראל לעולם ע"י התורה, אמר לו ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' שהוא יעסוק בעבודת הקרבנות, ואל ירע לך שמא ח"ו אפסה תקוותך מן התשובה, כי אדרבא תורה שלי היתה ולך נתתיה כאשר כבר רמזתי לך ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך להעלות נר תמיד, שהתורה מוזכרת את נפש האדם, וזה שייך תמיד גם בזמן שאין בית המקדש עומד על תילו אתה תשפיע ותעורר את נשמות ישראל השבים בתשובה ומקבלים עליהם עול מלכות שמים, שעל ידי התורה שלך מאירה בם ומזכרת אותם והם נעשים כבריה חדשה וכקטן שנולד, ואין בידם שום חטא ועוון, והרי הם טהורים וראויים שאשרה שכינתי אליהם והם יהיו לי לעם.

כ) ואתה תצוה את בני ישראל, תצוה מלשון צוותא וחיבור, שהוא מתחבר עם בני ישראל לעולם, וכמו שדרשו (סוטה דף י"ג ע"ב) מה כאן עומד ומשמש אף שם עומד ומשמש.

ולזה נרמז ואתה תצוה לגבי מצוות הדלקת המנורה בשמן זית המורה על החכמה ועסק התורה כידוע מספה"ק, כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו, כג), שעל ידי זה יהיה החיבור עם משה רבינו והסיוע שלו לבעלי תשובה, כי כן קבע לו המלך ה' באמרו 'יעשה תשובה ויתכפר', אחרי שאמרה תורה 'ביא קרבן ויתכפר', שעל זה אמר הקב"ה לתורה שעצה זו תועיל רק בזמן שביהמ"ק קיים אבל אח"כ על ידי שיתעסקו כך ישראל יעשו תשובה בניקל, כי התורה מזכרת ומטהרת את נפש האדם, וזהו על כן יורה חטאים בדרך דמצינו דתורה איקרי דרך (קידושין דף ב' ע"ב) כד"א (שמות יח, כ) והודעת להם את הדרך ילכו בה וגו', והוא מורה חטאים ע"י התורה שהוא

יום שב"ק

שחרית התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' שלמה זלמן שווארץ רא"כ באדירי התורה בב"ב. אחר תפילת שחרית אמרו כל הקהל יחדיו בצוותא עקב המצב השורר בארה"ק את יום השבת בספר תהלים. בעליות התכבדו, כהן - החתן מורנו אלחנן שלמה זלמן כהן נ"י, לוי - הרה"ח ר' אברהם יצחק קליין ממאנשעסטער, שלישי - חדב"נ כ"ק הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א, רביעי - החתן אברהם יהודה נ"י בן הרה"ג ר' גדליה יעקבוביץ ראש כולל מעלי שבתא פעיה"ק, חמישי - המחונן הרה"ג רבי אהרן מוטצען שליט"א מעיה"ק ירושלים, שישי - מרן שליט"א [אחר העליה נערך מי שברך וקריאת השם לרגל הולדת הבת להר"ר יקותיאל יהודה שכטר מחיפה (ב"ר מרדכי מאיר מאנטווערפן, וח"ר נתן מלר מפעיה"ק)], שביעי - החתן שמעון נ"י ב"ר צבי אריה פרל מפעיה"ק.

הרה"ג ר' משה מרדכי מוטצען שליט"א - נכד כ"ק מרן שליט"א - וערך הגבאי הרה"ח ר' שלמה צבי טויב ה'מי שברך' לרגל הולדת הבת, ויקרא שמה בישראל **מרים יהודית אלטא** תחי'. אחר קריאת השם איחל מרן שליט"א מזל טוב לאבי הבת, ופצחו הקהל בשירת קול רנה וישועה.

בהמשך התכבדו בעליות, החתן משה אליהו נ"י בן הרב דוד הרשקוביץ מחיפה (ב"ר יצחק שלמה מפעיה"ק, וח"ר אברהם יעקב רובינשטיין מפעיה"ק), החתן מורנו שמואל דוד שווארץ נ"י, החתן זאב אליהו יאקאב נ"י, הבחור הבר מצווה אברהם יוסף נ"י בן הר"ר מאיר

לצטר מפעיה"ק (ב"ר ישראל מפעיה"ק), הבחור הבר מצווה חיים שלום מרדכי נ"י בן הר"ר שרגא שמואל דוד רייניץ מפעיה"ק (בן הק' הג"ר שלום מרדכי זצ"ל הי"ד, וחתן להבחל"ח הג"ר יהודה צבי גלנץ שליט"א), אחרון - הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, מפטיר - החתן מורנו צבי מנחם מענדל נ"י בן הרה"ח ר' אהרן מרדכי ישראלי מפעיה"ק, הגבה - הרב אביגדור פלדמן מקרית צאנז טבריה, גלילה - הרב יחזקאל שרגא שווארץ מירושלים נין כ"ק מרן זי"ע (חתן הג"ר אהרן מוטצען שליט"א).

לפני תפילת מוסף הכריז העסקן הדגול לבית צאנז הרב בערל שטמר הי"ו אודות הבחירות לרשויות המתקיימות בשבוע זה, בפקודת הקודש, היות ובשבוע הקרוב יתקיימו הבחירות לעירייה, על כל אחד ואחד בלי יוצא מן הכלל, הוא ובני ביתו, לבחור 'גל' למועצת העיר נתניה, וכן לפעול ולהפעיל כדי להביא עוד קולות ל'גל'. כמו כן כהכרת הטוב שיבחרו לראשות העיר - לראש העיר המכהנת כיום.

וכל מי שנותן חלקו לקדש שם שמים, שכרו מובטח מן השמים, שהקב"ה ימלא כל משאלות לבו לטובה, בכל הנצרך לו, רפואות וישועות, פרנסה ונחת, שידוכים, בני חיי ומזוני רוויחי, בהרחבה לכל אחד.

תפילת מוסף התפלל לפני העמוד - הרה"ג רבי שלמה זלמן למברגר שליט"א אב"ד מאקאוא נתניה ור"מ בישיבה"ק.

שמחת הקידושא רבא

לאחר התפילה התיישב מרן שליט"א למעמד

מרן שליט"א קידש על היי"ש ואיחל לקהל בברכת לחיים. לאחמ"כ בירך על ב' מזונות. ופצחו המשוררים בניגוני שמחה והודיה. והביאו מרקחת אתרוגים, ודגים. אל מול פני הקודש עברו עשרות היתומים ששהו כאן על שב"ק יחד עם הגר"ד כהן שליט"א, והעניק להם מרן שליט"א מיני מזונות. אח"כ פתח מרן שליט"א ונשא מדברות קדשו וזהו תוכנם:

שבעת שעבר מרכבה כלשהוא דרך מקום מושבם, היו זורקים עליו אבנים וחפצים שונים, ויהי היום ומלך המדינה, אשר היה מלך גדול ואדיר יצא לטייל על פני מדינות מלכותו, כשהוא יושב על גבי כרכרתו המפוארת ומוקף בעשרות עבדים ומשרתים. ויהי בעברם בכפר הלז, ניגשו המה לעשות כמנהגם מימים ימימה וברוב העוזה נטלו אבנים וחפצים והשליכום בחזקה על העגלה אשר רכב עליו המלך. תיכף ומיד נגשו משרתי המלך לאחד מהם ואסרוהו בנחושתיים, והתכונו להעמידו למשפט ולהענישו בכל חומר הדין על אשר פגם בכבוד המלכות. אבל המלך ברוב חכמתו השכיל להבין כי לא זו הדרך, כי הלא אדם זה, המחוסר דעה ותבונה, לא ידע כלל מהו מלך, לא היתה לו השגה בכבודו של מי פגע, לכן לא תהיה שום תועלת בהענשתו, ועל כן בעת בא יום הדין לא היה חפץ לחתום על גזר דינו למיתה, כי אם המליץ עליו בפני סוכביו באמרו, והלא כפרי בער ושוטה זה מימיו לא ראה מלוכה ולא שמע אודותיו, ובוודאי שלא ראה את עוצם כבוד מלכותו ואת רוב עשרו והדר תפארתו, ולסבר אזנו מהו ה'מלך' ומה הם סדרי כבוד המלכות וידו החזקה המושלת בכל וכו', עד שיתעורר בלבו להבין את מעשה השמות שעשה. כי ברור הדבר שאילו היה יודע אף אחד מני אלף מכבודו של המלך, הרי שלא היה עושה מעשה כזה. ואם כן מה בצע כי נהרגנו וכי על ידי כן ישכיל לדעת יקר גדול ותוקף המלכות. ויצו המלך להביא את האיש הכפרי הלזה אל עיר המלוכה ולהכניסו לארמונו.

ויעשו משרתי המלך כדבריו, וכך הוה, שהכניסו אותו לעיר המלוכה וכאשר ראה הכפרי את עיר המלוכה, את הרחובות המפוארים אשר שם מתגוררים שרי המלך ועבדי המלך אשר בשער מלכותו, מיד החל להבין במקצת את גדלותו של המלך שבו פגע. ושוב הכניסוהו לפנים מהיכל המלך ולטרקלינו, ועיניו ראו ולא שבעו מהפאר וההדר,

הקידושא רבא לכבוד השמחה. לצדיי מרן שליט"א ישבו נכדו בעל השמחה הרה"ג ר' משה מרדכי שליט"א, בני כ"ק מרן שליט"א, והחתנים נ"י. כן הגיע להשתתף בשמחת הקידושא רבא הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון וחבר נשיאות מפעל הש"ס ששהה כאן על שב"ק יחד עם קבוצת בחורים יתומים.

בתוה"ק בפרשתן (שמות כו, כ) ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. ובמדרש (שמו"ר לו, א) ואתה תצוה, הדא הוא דכתיב (ירמיה, יא, טז) זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך, וכי לא נקראו ישראל אלא כזית הוזה בלבד, והלא בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל וכו', אלא מה הזית הזה עד שהוא באילנו מגרנין אותו ואח"כ מורדין אותו מן הזית ונחבט, ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן ואח"כ מוחנים אותו ואח"כ מקיפין אותו בחבלים ומביאין אבנים, ואח"כ נותנין את שומנו, כך ישראל, באים עובדי כוכבים וחובטין אותם ממקום למקום וחובשים אותן וכופתין אותם בקולרין ומקיפין אותם טרטיוטין, ואח"כ עושין תשובה והקב"ה עונה להם, ע"כ המדרש.

ולכא' הוא תמוה מה שמדמה את ישראל לזית החובטין בו וכו', דמה רבותא הוא שעל ידי מה שיכו את ישראל יעשו תשובה, אדרבה יותר היה לו לשבחם על אשר מלכותו ברצון קיבלו עליהם ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע וגו'.

ויש לבאר עפי"מ שהביא בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פר' בא) מאמר הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע, שדייק בכתוב (תהלים צד, א) א'ל נקמות ה' א'ל נקמות הופיע, שנקט בפסוק שמדבר על נקמה ועונש, את השמות הוי' שמורה על רחמים וא'ל שהוא חסד, כמו שנאמר (שם נב, ג) חסד א'ל כל היום, ודרשו חז"ל (ברכות דף ל"ג ע"א) גדולה נקמה שנתנה בין שתי אותיות שנאמר א'ל נקמות ה', ופירש בקדשו, דהנה מנהג מלך בו"ד ממלכי הארצות אשר אם פגע אדם בכבודו וזלזל במלכותו הרי שאחת דינו למיתה, ואין כבודו מחול עד שימצו הדין עמו בכל החומר הכל לפי מה שעשה. לא כן דרכו של מלך מלכי המלכים הקב"ה אשר רחמיו על כל מעשיו.

ומפרש הדבר, על פי משל לאותם אנשים כפריים נבערים מדעת, שמנהג שמות היה בידם, והוא

בדבה"ק (וראה עוד, ייטב לב, פר' ואתחנן; ייטב פנים, אבני זכרון, אות כה).

ובענין זה מרגלא בפומיה דכ"ק מרן אאדמו"ר זי"ע, וכה דרש גם בחומש רש"י האחרון שדרש ברבים, שאמר הייתי באושוויץ משך שנה שלימה, שבאותם הימים הרגו הרשעים ימ"ש קרוב לשלושים אלף איש מישראל, ולא ראיתי שם איזה אדם שעשה תשובה מגודל הצרות, ורק כאשר חיו את חייהם בטוב ובנעימים ולא היה חסר להם מאומה, אז מוצאים אנו בעלי תשובה ששבים אל ה' אלוקיהם.

ועפ"י יבואר דזהו שרמזו חז"ל במעלת בני ישראל, דכשם שהזית חובטין אותו ואח"כ נותן שמנו, ונמצא שאותו החבטה אינו כחבטה רגילה, אלא אדרבה הוא הגורם שיצא מכך דבר טוב, להפיק מן הזית את השמן הטוב, שמן מורה על חכמה, ע"ד הכתוב (קהלת ט, ח) ושמן על ראשך אל יחסר, כמו כן מורה על שפע גשמי ע"ד שנא' (בראשית מט, כ) מאשר שמנה לחמו, כמו כן עם בני ישראל כשחפץ הבורא ית"ש שישובו בתשובה על כל מעלליהם, או אז משפיע להם שפע רב ברוחניות ובגשמיות, ובכך נעשה להם כנקמה, כי ברוב הטובה נשבר לבכם בקרבם על שסרו מדבר ה', וככל שניתוסף להם ברכת שמים, יותר מתעורר ליכם בחרטה ובתשובה שלימה. וזה שדרשו זית רענן יפה פרי תואר היינו שהקב"ה משפיע לבני ישראל טובה וברכה לבלי די, וזה עצמו הוא חיבוטם וצערם, כי משיגים להבין יותר ויותר עד כמה טעו מני הדרך לצער את קוב"ה המטיב להם וכאמור.

זאת היתה עבודת אהרן כהנא קדישא לעורר רוח תשובה על בני ישראל על ידי שימשך עליהם שפע ברכה דלעילא חנא וחסדא וגו', ובכך יתנו על לבם להצטער על כל חטא ועון וכו' וכאמור, ועל זה נאמר (שמות כח, יב) ושמת את שתי האבנים וגו' ונשא אהרן את שמותם לפני ה', ועוד להלן (פסוק כט) ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחושן המשפט על לבו בבואו אל הקודש לזכרון לפני ה' תמיד, ובתרגום יונתן תרגם ויטול אהרן וגו' לדוכרן מב קדם ה', והיינו שאהרן הכהן היה צריך להזכיר את בני ישראל לפני השי"ת על ידי שישפיע להם הקב"ה בדרך הטובה, והיינו שיתן להם כל מילי דמיטב ועל ידי כן יתעוררו לתשובה.

זהו שאמר הכתוב ואתה ולא נזכר שמו של משה כי הכתוב מדבר אל כל צדיק וצדיק וכל מנהיג וראש

וכ"ש כשהראו לו את האוצרות העצומים של הכלי זהב וכלי כסף ואבנים טובות ומרגליות, וכשהשיג קצת את גדולת המלך ואת יקר תפארת מלכותו, החל להתבונן בדעתו בלב מלא חרטה על שבטיפשותו הרהיב לשלוח יד במלך גדול ואדיר כזה. ככל שהראו לו יותר מכבוד המלוכה ועוצם שלטונה, כך גבר שברון רוחו וכאב לו כמדקרות חרב, עד שפרץ בבכי תמרורים והיה מורט שערות ראש, מתוך חרטה עמוקה ואמיתית, על שכך עלתה לו, לפגוע בכבודו של המלך הגדול אשר לו כל הארץ. ונפל מלא קומתו ארצה בפני המלך בבקשת סליחה ומחילה על אשר כך עשה.

כך הוא אצל מלכו של עולם, אבינו שבשמים ב"ה, שלפעמים, תחת להעניש את האדם במכות קשות וצרות, משפיע עליו רחמים וחסדים, עד שנפקחים עיניו לראות רוב גדלות הבורא ב"ה וחסדיו המרובים, וכך מתעורר לתשובה וחרטה על שהרבה להכעיסו ולמרוד באדונו. וזה שאמה"כ א"ל נקמות ה', שנקט שמות הק' שמהותם רחמים וחסדים, כי עצם השפעת החסד על האדם הוא הנקמה על מעללי האדם, שהרי מתוך כך מתעורר בלבבו להתחרט ולעשות תשובה על זדונותיו וחטאיו המרובים. וזהו שאמרו חז"ל גדולה נקמה שניתנה בין שתי אותיות, והכוונה שהנקמה עצמה באה על ידי מדת הרחמים.

בזה ביאר המגיד הק' ממעורר יי"ע גם הכוונה בדברי הפייט (זמירות ליל שב"ק, זמר כל מקדש), משוך חסדך ליודעך א"ל קנא ונוקם, שהשי"ת נותן ומשפיע חסדים ורחמים, שמשמשים בתורת נקמה, כי בזה מתעורר האדם ליראה את ה' ולעשות תשובה. וזה ביאר אמרינו בזמירות משוך חסדך ליודעך א"ל קנא ונוקם, עכתוד"ק.

עפ"י דבה"ק ביאר בספה"ק ייטב לב (פר' פנחס) מאמר הכתוב (תהלים צט, ח) א"ל נושא היית להם ונוקם על עלילותם, רצ"ל שעל ידי החטאים והעוונות נופלים עם בני ישראל לשפל המדרגה ומגשמים נשמתם ונפשם, ואכן הקב"ה הוא א"ל נושא ונושא את נשמתם, ועל ידי כן גופא ונוקם על עלילותם, שעל ידי שמכירים הם במי שאמר והיה העולם, ורואים ומכירים בנפשם כמה המרו רצוננו, מתוך כך לבכם נשבר בקרבם והמה מתייסרים בנפשם, ובוזה הוא 'נוקם' על עלילותם, עי"ש

יעזור השי"ת ומשמחה זו יושפע לכל בני ישראל שפע ברכה והצלחה, ואך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, וכאשר פי' בפתחה לשו"ת קול אריה בתו"ד פי' פסוק זה ע"ד הנ"ל שהטוב וחסד הם המה ירדפוני שיקיימו את מידת הדין במלואה, יעו"ש, ויושפע לבני ישראל שפע טובה וברכה, בני חיי ומוזוני רויחי, שומר ישראל שמור שארית ישראל, ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, אשר ישמרנו בשמירה דלעילא, וכבר נזכה לעת אשר יתמלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים (ישעי' יא, ט) בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

העדה בדורו תצוה את בני ישראל היינו שינהיג את הדור כולו באופן של ויקחו אליך שמן זית זך מורה כאמור על ברכה ברוחניות ובגשמיות ושלא יעוררו אותם לתשובה על ידי מכאובים ויסורים, כי אם אדרבה בבחי' של 'טוב עין הוא יבורך' (משלי כב, ט). זכינו ומשתתף כאן עמנו הגאון רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון, אשר הגיע לכאן למצוה רבתי להשפיע לחזק יתומים בני תורה לעודדם וכו', יעזרהו השי"ת להאריך ימים על ממלכתו ממלכת התורה להגדיל תורה ולהאדירה, להשפיע אורה ודרכה לאורך ימים ושנים.

את סעודתא דעתיקא קדישא סעד מרן שליט"א בצוותא חדא עם כל בני משפחת המלוכה בקליינע זאל שבביתו נאוה קודש.

בהמשך כיבד מרן שליט"א את הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א לשאת מדברותיו. כן נשא דברים בעל השמחה שליט"א פלפול לכבוד השמחה.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט עתיקא קדישא העעל"ט

שבזכות כהנים הצדיקים נעשה גם ודלק נר מערבי כל היום, ה"נ בזכות מרע"ה כי רב בו' ימי המלואים שהי' הוא משמש בכהונה, הוציא טפה אחת מזית אחד ובערו כל הנרות תמיד כל אותן ז' הימים, והיינו ויקחו אליך דייקא שמן זית זך שהוא טפה ראשונה מזית אחד, ויהי' בו די להעלות נר תמיד כל ז' ימי המלואים, ושוב אמר מחוץ לפרוכת העדות יערוך אותו אהרן ובניו והם יעריכו רק מערב עד בקר ולא יותר, ורמזו במ"ש העדות על נר מערבי שהוא עדות לישראל שבו נעשה גם גם לאהרן שדלק כל היום בשמן כמדת חברותיה.

בתוה"ק בפרשתן ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד (שמות כז, כ). הגה"ק החיד"א זלה"ה בנחל קדומים הביא דבמסורה ג"פ ואתה דסמיכי, ואתה תצוה את בני ישראל, ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו וגו' (כה, א), ואתה תדבר אל כל חכמי לב וגו' (שם פסוק ג), וביארו החיד"א לדרכו בקודש, והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע.

עפי"ז אפשר לבאר דברי הבית יוסף (סי' עת"ר, ד"ה ואיכא למידק) דהק' אמאי קבעו שמונה ימי חנוכה, הלא היה בפך כדי שמן להדליק לילה אחד, ותי' באופן א' דכאשר ראו שלא היה להם די שמן בפך חלקו השמן לח' חלקים ונעשה הנס שדלקו הנרות כדי צורכם. והקשה הפרי חדש (שם) דהאיך הותר להם לבטל מצות יערוך אותו וגו' ודרז"ל תן לה כמדתה שיהא דולק מערב ועד בוקר.

ואפ"ל עפימו"ש בפנים יפות לדקדק במ"ש 'שמן זית', דהול"ל שמן זיתים, כמו שמצינו 'יין ענבים'. וביאר, דהנה מה שהיה להם זיתים במדבר היה מה שלקחו אתם בצאתם ממצרים, ולפני קבלת התורה לא נזהרו בדיני טומאה וטהרה, והיה חשש שמא נטמאו הזיתים, דאפי' רק בהיסח הדעת קי"ל (פסחים דף ל"ד ע"א) דקדשים נפסלים בהיסח הדעת. על כן הוצרכו לעשות ע"ד שאמרו בפסחים (דף ל"ג ע"ב) אמר ר' יוחנן ענבים שנמטאו דורכין אותן פחות פחות מכביצה ויין כשר לנסכין, והנה כביצה הוא ב' זיתים, ובוודאי שהזיתים שלקחו למנורה היו זיתים מובחרים וגדולים, לכך לא יכלו לדרוך יותר מזית אחד בכל פעם, ועל כן כתיב שמן זית, יעו"ש.

וכתבו המפו' דע"י שראו שנצחו את היוונים שלא כדרך הטבע, היו סמוכים ובטוחים בהשי"ת דיעשה להם נס שיוכלו להדליק את המנורה כדין וגם מעט השמן ידלוק כל הלילה. אלא דאכתי תיקשי, דאין זה מן הראוי לכתחילה לסמוך על הנס.

ובחתם סופר עה"ת (דף קכ"ז טו"ב) כתב וז"ל, ויקחו אליך שמן זית זך וגו' דקדק מורי ורבי בהפלא"ה אומרו שמן זית ולא זיתים, לפע"ד כמו

והצילם מיד פרעה ומיד המצריים, ומאחר שכבר נוצר הנס בעולם שוב ניתן להמשיכה בקל, וגם עתה יושיעם ה' מידם. ובוה מבאר הכתוב ושאתם מים בששון ממעיני הישועה, דהנה לחפור בור חדש בכדי להוציא ממנו מים צריך יגיעה ועבודה רבה ורק מומחה יכול לכרותו, משא"כ מעיין הנובע מים יכול כאו"א לבוא ולשאוב ממנו מים. כמו"כ להמשיך נס חדש בעולם לאו כל אדם זוכה לכך ורק יחידי סגולה שבדור יכולים להמשיכו, אבל לשאוב ממעיני הישועות הנובעים - היינו נסים ונפלאות שכבר היו בעולם יכול כאו"א להמשיכו בקל, ועי' ייטב לב, פרשת חיי, עה"פ ואברהם זקן, אות ה'.

עפי"ז יש לומר, דכאשר נכנסו הכהנים הקדושים משרתי ה' לבית המקדש, ונוכחו לראות שאין להם די שמן להדליק המנורה שמונת ימים, והם צריכים שיעשו להם נס מן השמים שיהא להם די שמן לכל הימים, על כן המשיכו אותו הנס שנעשה למשה רבינו ע"ה במדבר שמעט השמן הטובה הראשונה היוצאת מן הזית היה בה די להדליק כל שבעת ימי המילואים, וכיון שנעשה כבר נס זה אצל משה במדבר, הרי שקל היה הדבר להמשיך שוב את אותו הנס שמעט שמן ידלוק כל הלילה, ולכן בכה"ג שפיר הותר לסמוך על נס כיון שלא בכך דבר חדש, והבן. ועפי"ז יבואר תורת המסורה ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך, אמר שמן זית ולא שמן זיתים, להורות דמזית אחד והטיפה הראשונה שבה שהיא שמן זית זך הדליקו כל שבעת ימי המילואים, ובזכות כן אף יזכו להמשיך בדורות אח"כ את נס חנוכה ואתה תדבר אל אהרן ואל בניו היינו הכהנים החשמונאים מזרעו אחריו שיזכו לבחי' נס זה, וזאת על ידי אשר ואתה תדבר אל כל חכמי לב, שיעסקו בתורת ה' המחכימת פתי את פרשת ואתה תצוה, ובזכות כן יעוררו זכות נס זה, ואף להם ייעשה כן שנית, והבן.

הרה"ח ר' שמואל שווארץ מב"ב, דרור יקרא - הרה"ח ר' משה אליהו הרשקוביץ ממאנסי, שבת היום - העסקן הרה"ח ר' שמעון צבי איידליס מנהל ק"ק קרית צאנז.

לפני אמירת התורה זימרו ניגון ההתעוררות, אחר התורה זמרו 'שושנת יעקב' כנהוג.

האמנם דבענין מעשה נסים מצינו כמה סתירות בחז"ל אי סמכינן אניסא אי לאו, וכבר האריך בזה כ"ק מרן אאמו"ר וצללה"ה (לש"ק האזינו תשל"ח, ד"ת ח"ו - ארה"ב גליון ס').

ויתכן לבאר בזה בהקדם מקראי קודש בעת שהיו ישראל בשעבוד תחת מדין, דגדעון אמר אל המלאך הנראה אליו (שופטים ו, יג), בי אדני ויש ה' עמנו ולמה מצאתנו כל זאת, ואיה כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים העלנו ה', ועתה נמשנו ה' ויתננו בכף מדין. ופרש"י פסח היה, אמר לו אמש הקרני אבא את ההלל, ושמעתיו שהיה אומר (תהלים קיד, א) בצאת ישראל ממצרים, ועתה נמשנו, אם צדיקים היו אבותינו יעשה לנו בזכותם, ואם רשעים היו כשם שעשה להם נפלאותיו חנם כן יעשה לנו, ואיה כל נפלאותיו, עכ"ל. ופירשו בספרים דהנה לאו כל אדם זוכה להמשיך נס חדש שעדיין לא נעשה בעולם, אבל נס שכבר נעשה בעולם בקל להמשיך שוב את אותו הנס, דהרי בשמים ממעל אין חילוק בין עבר לעתיד והכל כאחת, לכן קל הוא הדבר להמשיך אותו הנס בכל עת וזמן, ולכן כאשר רצה גדעון לעורר רחמי שמים ולהמשיך ישועה משמי מרום שהשי"ת יצילם מיד מדין, הקדים להזכיר את יציאת מצרים ששם עשה לנו השי"ת נסים ונפלאות והצילנו מיד המצריים, כמו כן גם עתה יעשה לנו נסים ונפלאות ויצילנו מיד המדיינים.

וכבר פירש עד"ז המגיד מדובנא באהל יעקב (פר' לך ד"ה והנה הכלל; פר' בשלח ד"ה והנה המשורר) מאה"כ (ישעיה יב, יג) ושאתם מים בששון ממעיני הישועה, דהנה כתיב (דברים ז, יז) כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה ממני איכה אוכל להורישם, לא תירא מהם זכור תזכור את אשר עשה ה' אלקיך לפרעה ולכל מצרים. והיינו שאם ייראו בני ישראל מהגויים העומדים עליהם לבלותם, אזי זכור יזכרו את יציאת מצרים אשר עשה ה' לישראל אותות ומופתים

בעליות בתפילת מנחה התכבדו, כהן - הרה"ח ר' אברהם כהן מיוניאן סיטי, לוי - הר"ר פלטיאל (ברש"ז) קליין מבית שמש, שלישי - הרה"ח ר' חיים שמעון הרבסט מק. הבעש"ט, בהגבהת הס"ת כיבד כ"ק מרן שליט"א את חדב"נ כ"ק הגה"צ גאב"ד קרית הבעש"ט שליט"א, גלילה - הרב יהודה משה שווארץ מפעיה"ק. בזמירות בשוה"ט התכבדו, ברוך א"ל עליון -

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט בעידן רעוא דרעוין העעל"ט

בגמ' שבת דהדר קיבלוה בימי אחשוורוש מדכתיב קיימו וקיבלו קיימו מה שקיבלו כבר, יעו"ש.

עוד בגמ' (שבת דף פ"ח ע"א) עה"פ (שמות י"ז) ויתייצבו בתחתית ההר א"ר אבדימי ב"ח מלמד שכפה עליהם את ההר כנגיגת, ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, א"ר אחא מכאן מודעא רבא לאורייתא, אמר רבא אף על פי כן הדר קיבלוה בימי אחשוורוש דכתיב קיימו וקיבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר. ובתוס' שם (ד"ה כפה) הק' למה הוצרכו לכפיית ההר והרי אמרו נעשה ונשמע, יעו"ש מה שתי'.

- כח התשובה מאותה נקודה פנימית שנכל איש ישראל שלא נדחתה מעולם -

לבאר כל אלה נראה, בהקדם קו' הקדמונים (ראה כתנות אור, פרשת נצבים, ועוד) ועוד, דלכא' איך מועיל תשובה לעם ישראל, הלא בני ישראל נחשבים כקרוב, וכאמרינו 'אשי ישראל ותפילתם מהרה באהבה תקבל ברצון', וקי"ל לגבי קרבן (פסחים דף ע"ג ע"ב) כיון שנדרחה שוב אין חוזר ונראה, וא"כ מאחר שחטאו ונכשלו בעבירות שוב נחשבים בני ישראל כבעלי מום אשר נדחו מן הקדושה, ומעתה היאך יוכלו לשוב ולחזור להיות כבראשונה. וכבר האריך בזה בייטב פנים (ראה לשבת שובה, אות כ"ד) בכמה אנפין, יעו"ש.

ואפ"ל עפ"י מה דאיתא מתלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, וכפי שמוכא מהרה"ק הרבי ר' ברוך זי"ע (בוצינא דנהורא, ליקוטים, תהלים, ד"ה ועוד מעט; וראה גם ישמח ישראל, פרשת נח, בשם הר"ב) וכן מוכא בספה"ק מאור עיניים (ריש פר' מטות) ועוד, עה"פ (תהלים לו, י) ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו, שכל איש מישראל גם מי שנתרחק לגמרי וסר מדרך ה' אחר שנלכד ברשת יצרו הרע ושקע בעומק הקליפות, עכ"ז עדיין שרוי בקרבו נקודה אחת פנימית קטנה אשר מעולם לא נפגמה, וזהו בחי' הכתוב (שיר השירים א, ה) שחורה אני ונאווה וגו', על אף השחרות שנתקלקל כולו, אין זה אלא בקליפה החיצונית שהלכה ונתבעתה אחר כל מעשיו המקולקלים, אך עדיין מוחבאת בפנימיותו ניצוץ אחד קטן שלא השפיע ולא חל עליו שום פגם.

וזהו ועוד מעט היינו שישנו נקודה קטנה אשר

בתוה"ק (שמות כו, כ) ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד.

אמש הזכרנו המדרש (שמו"ר לו, א) ואתה תצוה, הדא הוא דכתיב (ירמיה, יא, מז) זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך, וכי לא נקראו ישראל אלא כזית הוזה בלבד, והלא בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל וכו', אלא מה הזית הוזה עד שהוא באילנו מגרגרין אותו ואח"כ מורידין אותו מן הזית ונחבט, ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן ואח"כ טוחנים אותו ואח"כ מקיפין אותו בחבלים ומביאין אבנים, ואח"כ נותנין את שומנו, כך ישראל, באים עובדי כוכבים וחובטין אותם ממקום למקום וחובשים אותן וכופתין אותם בקולרין ומקיפין אותם טרמיוטין, ואח"כ עושין תשובה והקב"ה עונה להם, ע"כ. והוא פלאי שתולה מעלת עם ישראל במה שחובטין ומכין אותו וכך עושים תשובה, וכי מה רבותא היא זו.

במסורה ג"פ ונשמע, חד (שמות כד, ז) כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע, ואידך (שם כח, לה) ונשמע קולו בבואו אל הקודש, ואידך (אסתר א, כ) ונשמע פתגם המלך, וצ"ב מה מלמדנו.

החיד"א בנחל קדומים (פרשתו, אות ב) הביא המסורה של ג"פ ואתה דסמיכי להדדי, הכא ואתה תצוה את בני ישראל, ואידך ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה (להלן כח, ג), ואידך ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי (שם, א), וביארו החיד"א לדרכו בקודש, והתוה"ק הרי היא כפטיש יפוצץ סלע. וכווה"ק (דף קע"ט ע"ב) אמר ר' חייא ד"פ כתיב 'ואתה' במלאכת המשכן, והוסיף עוד הכתוב (שם ל, כג) ואתה קח לך בשמים ראש וגו', ודרשו שם בסתרי תורה יעו"ש, וכלל נקוט בידינו, שכל דבר ניתן לפרשו גם על דרך הפשט, וראוי לנו לבאר הרמז בהנך ד' ואתה'.

בגמ' (מגילה דף ז' ע"א) דילפי' כמה דרשות דאסתר ברוח הקודש נאמרה, וקאמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא מילתא דעדיפא מכולהו שנאמר (אסתר ט, כז) קיימו וקיבלו קיימו למעלה מה שקיבלו למטה, אמר רבא לכולהו אית להו פירכא לבר מדרשמואל, והקשו התוס' (ד"ה לכולהו) דלשמואל נמי איכא פירכא דהאי קרא אינו מיותר, דרבא גופיה קאמר

ואין רשע שמעולם לא הורשע ולא התקלקל. ומכח אותה עבודה פנימית קטנה יש מקום שממנו יוכל האדם להתרומם ולנער מעצמו כל הקליפה הטמאה. ומעתה אין כאן מקום לומר כיון שנדחה שוב אינו חוזר ונראה, שכן אותה נקודה פנימית מעולם לא נדחתה, עכתוד"ק.

ומבואר בספרן של צדיקים כי אותו ניצוץ קטן הטמון בתוך עומק נפשו של כל איש ישראל, הלא הוא מושרש בקרבו מכוחו של אותו זקן אברהם אבינו ע"ה שכלל בתוכו כל נשמות ישראל עד סוף כל הדורות, כידוע מה שפי' הרה"ק מאפמא זי"ע בספרו הק' אוהב ישראל (פר' וירא ד"ה וה' אמר) עה"פ (בראשית ית, יט) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו', שבכוחו ומסירות נפשו להשי"ת המשך לנשמות כל זרעו שיהיה להם הכח וההתעוררות לעבוד את ה', שאף הם יעמדו בנסיונות ויעשו חיל בעבודתו ית"ש להיות עולים ומתקרבים אליו ית', יעו"ש בדרכה"ק באריכות.

- הנקודה הפנימית באה מכוחו של אברהם אבינו ע"ה -

ואותה נקודה הפנימית שבכל איש מישראל שלעולם לא תכלה ולא תפגם הינה מאותו חלק מנשמתו של אברהם אבינו ע"ה, ועליה נאמרה ההבטחה מפי השי"ת שלא יכלה זרעו, היינו שלא יכלה ברוחניות, שגם אם יתרחק האדם עד מאוד מחמת רוב עוונות וכו' לא יגע בה שום פגם, וממנה יקח לעבוד את ה' לקיים והתבוננת על מקומו שיתבונן באותה נקודה פנימית שלא נפגמה, וממנה יוכל להתעורר לשוב לדרך חדשה.

וע"כ נמי באם מת האדם במרם תיקן כל מה שנפשו זקוקה לתקן, חוזר ומתגלגל לעולם שוב ושוב עד שסוכ"ס יבוא על תיקונו, וזאת מחמת אותו שורש קטן שלעולם לא נפגם, ולעולם לא יהיה נדחה אלא יתגלגל ויתגלגל שוב ושוב עד שיזכה לתקן עצמו. ומכל שכן וקל וחומר כשעדיין קיים האדם בעולם ולא מת, הרי שהדבר ברור שבידו תמיד לתקן כל מעשיו.

עפי"ז ביארו בספה"ק מה שאמר בלעם (במדבר כג, ט) כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, כי הנה כל מטרתו של בלק כמה שהזמין את בלעם הוא לעורר על בני ישראל זכר חטאייהם ועוונותיהם, ואף ביקש שיחטיא אותם יותר למען יהיו נדחים חלילה לגמרי עד שלא ימצאו דרך תשובה מאחר שיהיו

מלאים פגמים. ועל זה פתח בלעם פיו נגד טענה זו והסביר בהבהרה ברורה כי ענין זה אינו קיים ואין שייך כלל שיהיה כן אצל בני ישראל שידחו חלילה לגמרי מן הקדושה, שהרי מראש צורים אראנו וגו' היינו יש להם את ראשיהם המה האבות הק' שבכח מסירות נפשם נדבקה אותה נקודה פנימית קדושה בקדושה עליונה אצל כל נשמה ונשמה מזרעם, ועל כן תמיד יהיו בבחי' הן עם לבדד ישכון שאפי' אם ובגוים היינו אם ידמו במעשיהם כגוים גמורים ממש, עכ"ז לא יתחשב היינו שלא יהיו לעולם כגוים ולא יתחשבו עמהם, כי לעולם ותמיד ישאר בקרבם אותה שורש קטן וניצוץ קדוש שלא נפגם כלל ועיקר.

- כח התשובה בחי' תחיית המתים שהנפש הקדושה שבה אליו -

ואף יותר מכך, כי הלא אמרו חז"ל (ברכות דף י"ח ע"ב) רשעים בחייהם קרויים מתים, ואחר שעושה האדם תשובה שוב נחשב לו בבחי' תחיית המתים כמבואר בספה"ק (ראה ייטב פנים לשבת שובה, אות כד), והענין, כי מרחמי הבורא ית"ש אשר הטוב כי לא כלו רחמיו, כשהוא רואה את אותו הרשע שעומד במדרו ולא נח ולא ישקוט עד אשר ישקע לגמרי בעומק הטומאה, הרי שבאותה שעה חס ומרחם הוא על אותה נשמה אומללה שלא תפגם, ועל כן נטל מאותו אדם את אותה נקודה הפנימית המקודשת למען לא יטנף יותר עד אשר ח"ו תפגם, ושוב לא ימצא תיקון לעולם, ולזה בעת ההוא נקרא בבחי' 'מת', שהיא מיתה רוחנית, כי נטל השי"ת את נפשו היינו חלק קדוש וניצוץ קדוש הטמון בקרבו.

וע"ד מה שביאר רביה"ק הישמח משה זי"ע (ראה תפלה למשה פרק מט, ישמח משה סו"פ ויחי) הפסוק (תהלים מט, כ) תבוא עד דור אבותיו עד נצח לא יראה אור, שכל זמן שהפגם אינו מגיע עד לשורש אבות האומה עדיין יש תקווה לאחריתו ע"י תשובה וכו', אבל אם עלתה זוהמתו עד לשורשו אצל שלשה האבות, או אז ניתק הקשר לגמרי ונאבד מארץ החיים רח"ל, וז"ש תבוא עד דור אבותיו פי' אם הגדיל החטא כ"כ עד שהגיע הפגם לשלשה האבות אברהם יצחק ויעקב אז עד נצח לא יראה אור כי נכרתה הנפש ההיא משורש אבותיו ואפסה תקוותו, יעו"ש. וכאמור כיון שרק אותה נקודה פנימית מהווה הכח והאפשרות לשוב ולתקן, ואם גם היא נאבדת ונפגמת שוב אין דרך להחזיר, וכיון שנדחה שוב אין

חוזר ונראה רח"ל.

ומרחמי הבורא ית"ש ורוב חסדיו הוא מה שנוטל מן האדם החוטא את אותו החלק על מנת שלא יהיה נכרת לגמרי מכרם בית ה', ואמנם כאשר מתעורר לבבו ומבקש לשוב אל השי"ת, יען רואה הוא מר מצבו בעולם ועד היכן נפל והגיע, הרי שאז באותה השעה משיב לו השי"ת נפשו, ואז נעשה אצלו בחי' תחיית המתים, כי שבה נפשו אליו ועי"ז קם ומתנער ממעשיו, ומכאן יש לו מקום לאחוז בו לשוב לדרך ה'.
- כל נשמה יהודית בשורשו הוא טוב גם אם לא נראה כך בחיצוניותו -

כשאנו מדברים אודות אותה נקודה פנימית הנחבאת בנפשו של כל איש מישראל, ראוי להתבונן בדבר וממנו נגלה מה רב גדולתם וחשיבותם של עם ישראל, כאשר לימדונו רבוה"ק תלמידי אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זי"ע שהדבר מלמד עד כמה כל יהודי בשרשו הוא טוב, וגם אם מבחינן נראה כבועט בכל דבר שבקדושה וכו', מכל מקום בפנימיות נפשו משתוקק ומתאוה לעשות רצונו ית"ש.

והאריך בזה בספה"ק ישמח משה (ריש פר' במדבר) בביאורו על מה שאמרו חז"ל במדרש (ילקו"ש במדבר, רמז תרפד) בשעה שקבלו ישראל התורה נתקנאו אומות העולם ואמרו מה ראו אלו להתקרב יותר מן האומות וכו', ונדע קושיית העולם, מדוע נתקנאו אומות העולם בישראל ומאי האי דקאמרי אומות העולם מה ראו אלו שנתקרבו יותר מאומות העולם, והלא מעיקרא חזר הקב"ה על כל האומות ליתן להם את התורה ולא רצו (עבודה זרה דף ב' ע"ב) ודרשו זאת מדבר הכתוב (דברים לג, ב) וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן, ומה ראו כעת אומות העולם להתעורר בקנאתם בישראל באומרם מה ראו אלו להתקרב יותר, הלא הן בעצמם דחו את השי"ת.

אלא דהנה כתבו המפוי' (שמע שלמה, תוצאות חיים פר' במדבר) דטענת אוה"ע היתה בגין כפיית ההר על ישראל, ע"ד דאי' בנמ' ע"ז (שם) שלעת"ל יאמרו אוה"ע להשי"ת, כלום כפית עלינו ההר כגיגית וכו', וזה היתה טענתם בעת מתן תורה למה לא כפה גם עליהם לקבל התורה כאשר כפה על ישראל, וז"ש מה ראו אלו להתקרב יותר מכולם בכך שכפה עליהם הקב"ה לקבל התורה.
והתשובה לטענתם, דהנה באמת יש להתבונן

איזה מעלה ורבותא יש בקבלת התורה מתוך כפייה ואונם, הלא קיי"ל (ירושלמי גיטין, פרק ז, הלכה ו) אונסא כמאן דלא עביד, שכל דבר הבא בהכרח ובאונם הו"ל כמעשה קוף ולא חשיב כמעשה ואין בו תועלת, ואיך יתייחס אל ישראל שקיבלו התורה אם היה מתוך אונם.

אלא דכבר כתב הרמב"ם (פ"ב מהל' גירושין הלכה ב) בענין גט המעושה ע"י בי"ד דמהני, שאין אומרינן אנוס אלא למי שנלחץ ונדחק לעשות דבר שאינו מחויב מן התורה לעשותו, כגון מי שהוכה עד שמכר או נתן אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו או עד שנתרחק מדבר שאסור לעשותו, אין זה אנוס ממנו אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה, לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות, ויצרו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו.

והיינו לפי שטבע כל איש ישראל בהיותו זרע קודש מחצבתו ושורש נשמתו באבות הק' הוא לעשות רצון קונו, אלא שהיצה"ר מבלבל דעתו ושכלו וגורם לו לעשות נגד רצונו האמיתי, לפיכך כאשר כופין עליו לעשות כפי שמצווה אין בכך אלא הסרת המונע החיצוני, ושוב נתגלה רצונו הפנימי הזועק ומייחל לעשות רצון השי"ת, נמצא דאין עשייתו בכפיה בעל כורחו אלא דזהו רצונו האמיתי, ובהסיר המונע הוא היצה"ר אשר סוכן במ לבלבל את מוחם להעבירם על דעתם, ממילא שב אל רצונו האמיתי כי שדי נופו בתר עיקרו ומתגלה כי אך בטוב הם חפצים, כי רצונם הפנימי הוא לעבוד את קונם ולעשות רצונו בלבב שלם.

וזהו שדרשו חז"ל (עירובין דף כ"א ע"א) לענין קרבן (ויקרא א, ג) יקריב אותו לרצונו, יקריב אותו יכול בעל כרחו, תלמוד לומר לרצונו, הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, דעצם הכפיה אינו כי אם להסיר את המונע, וכשיסיר המניעה שוב נתגלה הרצון האמיתי וכנ"ל והבן.

- כפיית ההר בא ללמד שבאמת רצונם הפנימי הוא לעשות רצונו ית"ש -

ובתו"ד ביאר הישמח משה דנקודה פנימית זו שבתוך לבבות בני ישראל שחפצם לעשות רצון

וּזְעֻקִים לְהִשִּׁי"ת לְהַצִּילֵם מִמִּצַּר, אֲךָ אֵין זֶה בֹּא מִכּוּוֹנָה טוֹבָה. ע"ז הַשִּׁיב הִשִּׁי"ת וְאָמַר וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקּוֹדֵשׁ הֵינּוּ בּוֹאִים לְאוֹתָהּ נְקוּדָה קְדוּשָׁה שְׂבֻכְרָבָם, וְרַצ"ל שְׂכַל אוֹתוֹ צַעֲקָה אֵינוֹ אֵלָא מַחֲמַת אוֹתוֹ שׁוֹרֵשׁ קְדוּשׁ הַטְּמוּן בְּפִנְיֵימוֹת לִבְבָם מִה שְׂמַגְלָה שְׂבַעמוֹק לִיבָם חֲפָצִים וּמִשְׁתַּוְּקִים הֵם לְעַבּוֹד אֶת הִשִּׁי"ת, וְכֹל הַצְּרוֹת וְהַעֵינִיִּים הֵם רַק לְהַסִּיר הַמוֹנַע וְלַעֲוֹרֵר אֶת הַרְצוֹן הַפְּנִימִי, וְעַל כֵּן שְׁפִיר מִקְבַּל אֲנִי תְּשׁוּבָתָם וְשׁוֹמַע שׁוֹעֲתָם.

רְאִיָּה לְדַבֵּר מִמַּעֲשֵׂה הַקְּטוֹרֶת, שְׂאֵחַד מִסְּמַמְנֵי הַקְּטוֹרֶת הוּא מֵר דְּרוֹר (שְׁמוֹת ל, כג), וְרַמְזוּ בִּזְהָ שְׂאֵפִילוֹ הַמֵּר דְּרוֹר שֶׁהוּא מַחִיָּה טַמְאָה, דְּכַתַּב הַרְמַב"ם (כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ פ"א, ה"ג) שֶׁהוּא מוֹסֵף מִזֵּיעַת חַיָּה (צְרוֹר הַדָּם מַחִיָּה טַמְאָה), וְהַרְאֵב"ד תִּמְהָ אֵיךְ יִכְנִיסוּ בַּמִּקְדָּשׁ מַחִיָּה טַמְאָה, וְתִ"י הַכֶּסֶף מִשְׁנֵה הוֹאֵל וְנַעֲשֶׂה כַּעֲפֵר וְהוּא טְהוֹר, וְדַכִּי תִרְגֹּם טְהוֹר, וְזֶה הַפִּירוּשׁ מֵר שֶׁהוּא דְכִיָּא טְהוֹר, אֵפֵי שְׂבֵא מִטּוֹמְאָה. וְכַאֲמַת קֶשֶׁה דְהָא בְּעֵינֵי מִן הַמּוֹתֵר בְּפִיךְ. אֲמַנָּם יִהְיֶה רְאִיָּה לְהַרְמַב"ם דְּמוֹסֵף שְׂרִי, כְּרַבִּינוּ יוֹנָה בְּרַא"שׁ (בְּרַכּוֹת פֶּרֶק כִּיצַד מִבְּרַכִּין, פ"ו סִימָן לָה; מִגֵּן אֲבֵרָהֶם או"ה, סִימָן רַמ"ו, ס"ק ג) דְּאִסּוֹר לְשׁוֹן מִקּוֹשֶׁר וְדְרוֹר חוֹפֵשׁ. וְלִכֵּן כִּינֵה מֵר דְּרוֹר שְׂאֵפֵי שֶׁהוּא מַחִיָּה טַמְאָה וְאִסּוֹר לְיִשְׂרָאֵל, מְכַל מִקּוֹם דְּרוֹר הוּא וְהוֹתֵר (וְרֵאָה פֶּרֶדֶס יוֹסֵף בְּפִרְשָׁתוֹ, בְּשֵׁם סֵפֶר הַגְּדָת רֵיחַ דּוּדָאִים, פְּתִיחַת אוֹת א'). וְכֹל זֶה לְלַמֵּד בֹּא שְׂכָן הַדִּין אֵצֶל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהִשִּׁי"ת בּוֹחֵן אוֹתָם בְּשֵׁרֶשׁם וּבְפִנְיֵימוֹתָם, וְאֵז עַל כָּל פְּשָׁעִים הַחִיצוֹנִיִּים תִּכְסֶּה אוֹתָם אֶהְבֵּה פְּנִימִית. וְלִזְהָ מִצִּינּוֹ עוֹד בְּקְטוֹרֶת שֶׁהֵיוּ נוֹתֵנִים בְּהַ 'חֲלִבְנָה' אֲשֶׁר רִיחָה רַע (כְּרִיתוֹת דָּף ו' ע"ב). וְכֹל זֶה מוֹרָה דְּמֵאֲחֵר וְשׁוֹרֵשׁ הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַטְּמוּן בְּקִרְבוֹ הוּא טוֹב, הֵרִי שְׁנִקּוּדָה זֹו מְכַסֶּה עַל כָּל עֵינֵי רַע, וּמִמִּילָא יֵשׁ בִּיד הָאָדָם וּבִיכּוֹלָתוֹ לְשׁוּב לְשׁוֹרֵשׁוֹ.

- נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְזִית שְׂאֵפֵי שְׂמִבְחוּץ מֵר תּוֹכּוֹ זָךְ וּמִתּוֹק -

מַעֲתָה יוֹבֵן הֵיטֵב מִה שְׂמַצְאוּ חו"ל לְדַבֵּר בְּמַעֲלָתָן וּבְשִׁבְחָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַדְּמִיוֹן לְזִית, כִּי כֹאֵן מִתְּגַלֶּה עוֹמֵק גְּדֻלּוֹת הַנֶּפֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִית, כִּי הִנֵּה הַזִּית כְּפִי מִה שֶׁהוּא הִרְיָהוּ דְבַר מֵר, וְכִמּוֹ שְׂמַצִּינוּ (עִירוּבִין דָּף י"ח ע"ב) שְׂאֵמְרָה הַיּוֹנָה מוֹטֵב יִהְיוּ מִזּוֹנֹתַי מְרוּרִין כְּזִית וְכו', וְהִנֵּה כֹאֲשֶׁר חוֹבְטִין אוֹתוֹ וּמוֹצִיאִין הַשְּׂמָן הַטוֹב מִמֶּנּוּ, אוֹ אֵז מִתְּגַלֶּה שְׂכַל מְרִירוֹתוֹ הִיָּה רַק כְּלִפֵּי חוּץ, אֲבָל בְּשֵׁרֶשׁוֹ הוּא טוֹב וּמִתּוֹק.

הִשִּׁי"ת, נִשְׂרַשׁ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּגֵן הַיּוֹתֵם בְּנֵי אֲבֵרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דַּעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׂרֶשׁם מוֹרַע קוֹדֵשׁ הַאֲבוֹת ה' הֵרִי שֶׁהֵם הַחֲדִירוּ בְּהֵם אֶהְבַּת ה' וִירָאֵתוּ יִת"ש, וּמֵאֵז נִדְבַק בְּפִנְיֵימוֹת לִבְבָם רְצוֹן וְהִשְׁתַּוְּקוּת לַעֲשׂוֹת רְצוֹן ה', וְעַל כֵּן גַּם בְּשַׁעֲה שִׁשׁוּמְעִים שְׂאוֹמְרִים כִּי אֵין בְּרַצוֹנָם לְלַמּוֹד וְלַהֲתַפְּלֵל וְלִקְיִים מִצּוּוֹתַי יִת"ש, צְרִיךְ לִידַע כִּי אֵין זֶה כִּי אִם מִן הַשְּׂפָה וְלַחוּץ, אֲמַנָּם בַּעֲמוֹק פְּנִימִית לִבְבָם מִשׁוּוְעִים וּמִשְׁתַּוְּקִים הֵם לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ ה', וְעַל כֵּן צְרִיךְ רַק לְכַפּוֹת עֲלֵיהֶם שׁוֹב וְשׁוֹב עַד שֶׁתִּסִּיר מֵהֵם הַמוֹנַע וְיִתְגַּלֶּה הַנְּקוּדָה הַפְּנִימִית.

וּמַעֲתָה שׁוֹב לֹא שִׁיךְ טַעֲנַת אוֹה"ע לְמָה לֹא כִּפֵּה עֲלֵיהֶם כְּמוֹ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּהֵרִי רַק לְגִבֵּי בְנֵי דְרַצוֹנָם הָאֲמִיתִי הוּא לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִת"ש בְּלִבְבֵי שְׁלָם, וְהַכְּפִיָּה אֵינוֹ אֵלָא הַסֵּרֵת הַמוֹנַע, מִמִּילָא אֶהְיֵי הַכְּפִיָּה לְגֻלוֹת אֶת רְצוֹנָם הַעֲצֻמִּי, אֲבָל לֹא כֵן הַדְּבַר בְּגוּיֵי הָאָרֶץ שְׂאֵין בְּהֵם שׁוֹם שׁוֹרֵשׁ שֶׁל קְדוּשָׁה וְכו', א"כ הַיֵּאֵךְ שִׁיךְ לְכַפּוֹתֵם הֵרִי בְּכַךְ יַעֲשׂוּ מִתּוֹךְ אוֹנָם דְּהו"ל כְּמַעֲשֵׂה קוֹף בַּעֲלָמָא, עַכ"ד יַעו"ש.

*

עִפְי"ו יְבוֹאֵר הֵיטֵב דְּבַר הַמְּסוּרָה, דְּמִתְחִילָה נִתְקַשׁוּ כְּקו' הַתּוֹס' מִפְּנֵי מִה הוּצַרְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַפִּיַּת הָהָר, וְהֵלָא אֲמַרוּ כָּל אֲשֶׁר דְּבַר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, הֵרִי שְׂקִיבְלוֹ עַל עֲצָמָם בְּרַצוֹן עוֹל תּוֹרָה, וְעַל זֶה הַשִּׁיב הִשִּׁי"ת שְׂאֵכֵן עֲתָה בּוֹמֵן מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁהֵיוּ שְׂרוּיִים בְּמַדְרִיגוֹת עֲלִיוֹנוֹת וְנִשְׁגְּבוֹת קְרוֹבִים אֶל הַקְּדוּשָׁה כָּל כַּךְ, שׁוֹב אֵין כָּל פִּלֵּא מִה שִׁשׁוּמְעִים אֶת קוֹלְכֶם כִּי חֲפָצִים אַתֶּם וּמִשְׁתַּוְּקִים וּמִתְאוּוִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הִשִּׁי"ת, אוֹלָם הֵלָא בּוֹא יְבוֹא עַת אֲשֶׁר וְנִשְׁמַע פְּתַגָּם הַמֶּלֶךְ וְיֵצֵא עֲלֵיהֶם קְטְרוֹג לְאֹמֵר 'אֵת דְּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עוֹשִׂים', שְׂלֵא יִהְיֶה לְהֵם שׁוֹם חֶשֶׁק וְרַצוֹן לְעַבּוֹד אֶת הִשִּׁי"ת כְּרַאוּי, וּבְגַלְלֵי הַדְּבַר הַזֶּה יֵצֵא גְזִירָה קֶשֶׁה וְנוֹרָאָה זֹו שֶׁל לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וְלֵאבֵד אֶת כָּל הַיְהוּדִים טָף וְנָשִׁים. וְאֲכֵן עַל אוֹתָהּ הַשַּׁעֲה צְרִיךְ אֶת הַכְּפִיָּה, שׁוּזָה יִהְיֶה עַל יְדֵי הַצְּרוֹת וְהַעֵינִיִּים וְהַרְדִּיפּוֹת מִצַּד הַגּוּיִים, מִה שִׁיגְרוּם לְכַךְ שֶׁתְּתַעֲוֹרֵר לִבְבָכֶם לְרוּץ וְלַזְעוֹק אֶל הִשִּׁי"ת לְהַחִישׁ לְכֶם גְּאוּלָּה וְיִשְׁעוּהָ, וְאֵז תְּבַקְשׁוּ לְשׁוֹב אֶל הִשִּׁי"ת, וְלַמַּעַן לֹא יוֹכַל הַמִּקְטָרַג לְמַעַן וְכִי מִה תְּשׁוּבָה הִיא זֹו שְׂצוּעֵקִים הֵם מִתּוֹךְ צָרָה וּמִצּוֹקָה, וְמִה רְבוּתָא יֵשׁ בְּתְשׁוּבָה זֹו, הֵלָא גַּם אֵצֶל בַּעֲלֵי הַחַיִּים מִצִּינּוֹ כּוֹזֵאת שְׂכַשְׂמִצִּיקִים לְהֵם רְצִים הֵם לְבַעֲלֵיהֶם שִׁיגֵן עֲלֵיהֶם, וְכִמּוֹ כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְצִים

שאמרו חז"ל (ברכות דף ל"ד ע"ב) גדולים בעלי תשובה יותר מצדיקים גמורים, והיינו כי דרכם ובאמצעותם מתגלה כח עצמת הנפש הישראלית.

זהו שדרשו חז"ל במדרש מה הזית הזה עד שהוא באילנו מגרגרין אותו וכו', ומשחובטין אותו וכו', ואח"כ נותנין את שומנו, כך ישראל, באים עובדי כוכבים וחובטין אותם וכו', ואח"כ עושין תשובה והקב"ה עונה להם, ולהנ"ל כי תשובתם מתקבלת כי על ידי הצער והייסורים מתוך כך מתברר אשר בעומק לבבם המה טובים באמת, וכל הרע אינו רק בחיצוניות ותו לא, והיינו שבחן דישראל ומעלתם.

אמנם ע"ז כבר אמר הכתוב (תהלים כה, ח) טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך, היינו שרק הקב"ה לבד יודע האמת, כי הוא צופה ומביט בתוך תוכיותו של כל נפש מישראל, והוא רואה האמת, לעומת המלאכים שרואים רק כלפי חוץ, ועל כן טענתם בפיהם שנדחו ישראל מן התשובה, ורק הקב"ה יורה חטאים בדרך' ומקבל תשובתם באהבה וברצון.

- בימי המן נתגלה שהשי"ת מקבל תשובתו גם מתוך ייסורים -

ויורמו בדבר המסורה, שצוה השי"ת למשה ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך בתית למאור, היינו שילמדו מן השמן היוצא מהזית המר על ידי הכתיתה והדריסה, שכך ידעו גם הם שעל אף מה שהגיעו לבחי' רע ומר עזובך את ה', עדיין אפשר להם להעלות נ"ר נוטריקון נפש רוח, שיכולים להעלותם ולשוב אל השי"ת תמיד, כי גם אם נשמתם נפלה לעומק הקליפות יכולים עוד לעלות, וראי' לדבר ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וראו נא ולמדו מפעולתו של אהרן שזכה והשיב רבים מעון, גם אלו שכבר נפלו לשאול תחתיה, וזאת עשה על ידי אשר ואתה תדבר אל כל 'חכמי לב' והיינו שהתבונן לתוך פנימיות לבבו של כל נפש מישראל, וגילה עד כמה חפץ ומשתוקק הוא לעבוד את השי"ת ולעשות רצונו. ועוד ראי' ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור שגם באותו מור שאף שהיה בא מן הטמא גילה אצלו חלק הטוב, עד שהפך להיות חלק מסממני הקטורת ושמן המשחה.

ועפ"ז יובן היטב דב' הפירושים בפסוק 'קיימו וקיבלו' הכל עולה בקנה אחד, דהנה בעת ההיא כאשר יצאה גזירת המן הוא המקטרג שקטרג על ישראל שאינם מקיימים המצוות כראוי, ואז פעל מרדכי להביא הישועה מתוך אותה הכרה שבני ישראל למרות

כן הוא הנשמה הישראלית שגם אם מבחוץ הוא כזית מר, ומתקיים בה בחי' הכתוב (ירמ' ב, יט) כי רע ומר עזובך את ה' אלוך, ונראה כלפי חוץ כאילו מרד בקוב"ה ומאם בתורתו ומצוותיו רח"ל, הרי שבאמת לא כן הוא הדבר כי באמת בתוך תוכיותו ישנו שמן טוב הראוי לכל מיני מעדנים וכו', אך לפעמים צריך רק לחבטו ולייסרו בייסורים בסוג של כפייה כאילו שלא מרצון, ואז הוא למפרע עד כמה הוא באמת טוב, ומתגלה עד כמה הקליפה החיצונית הצליחה להסתיר את הטוב הפנימית מה שגם למלאכי השרת לנעול שערי תשובה, כי המה רואים רק כלפי חוץ. לא כן הקב"ה הבוחן כליות ולב הוא צופה ומביט על אותה נקודה פנימית, ולצורך כך לפעמים מביא עליהם אותן צרות ופורעניות כדי לשבר הקליפה הקשה החיצונית, ואז מתגלה יופיין ותוארן של ישראל.

- הדלקת המנורה בשמן זית ע"י אהרן שהיה מגלה טוב ליבו של כל או"א -

מסיבה זו ניתן מצות הדלקת המנורה דייקא לאהרן ולבניו, כי אהרן הכהן הוא היה מנהגו להחזיר רבים בתשובה, כפי שהעיד עליו הנביא מלאכי (מלאכי ב, ו) בשלום ובמישור הלך איתי ורבים השיב מעון, כלומר באמצעות בשלום ובמישור שהיה אוהב שלום ורודף שלום (אבות א, יב) על ידי זה השיג את כח התשובה. וכיצד, כי הרי אין אפשר להגביר מדת השלום רק על ידי מה שמגלים הנקודה והמעלה הטובה אצל כל יהודי, וכך לימד לכל אחד ואחד שיראה מעלת חברו ולא חסרונו, ואז ראו אכן כמה רעהו טוב ונפלא ואין בו שום רע באמת, וכיון שנתגלה חלק הטוב של כל נפש מישראל שוב אין כל פלא שהשיב רבים מעון לשוב אל השי"ת, כי כאמור כח התשובה מתעורר מאותו הנקודה שלא נדחתה מעולם מלפניו ית"ש.

ולדברינו שיסוד זה טמון בשמן המתוק היוצא מתוך הזית מובן שמחמת כן דייקא אהרן זכה למצוה זו של הדלקת המנורה בשמן זית, שבאותו השמן מתגלה הטוב הטמון באותו זית שיוצא ממנו שמן זית זך שיכול להאיר למרחוק, ורומז לנפש האיש הישראלי הטמון בתוכו אור זך ונקי המאיר לארץ ולדרים עליה, וגם הרשע הגדול ביותר שמרד כלפי שמיא אף הוא טמון בתוכו אור זך כזה, עד כדי כך

עלו ונתעלו עוד ועוד וצברו לעצמם מאות שעות של לימוד התורה ברציפות, ובטוחני שהקב"ה משתעשע בהם ואומר למלאכי מרום הנה לא פשטה התורה הגלה, וישראל אשר בך אתפאר (ישעי' מט, ג).

ואני כשלעצמי בוש ונכלם כי עוונותי הכשילו כוחי, ומעתה מי אני שאדבר לאחרים, וכבר אמרו חז"ל (ב"מ דף ק"ז ע"ב) קשוט עצמך תחילה, וע"כ מחד גיסא אוי לי אם אומר, אך מאידך גם אוי לי אם לא אומר, כי השטן מוצא לו כאן דרך בליבות אנשים לקרר דרכם באומרם הנה הסתיימו הימים הללו, וכבר ניתן להתפשר מעט וכו', אך יש לדעת כי מחשבה כזו פסולה מעיקרא, שכן בכל דבר שבקדושה דייקא בסוף הענין אחר גמר הדבר אז זקוקים ביותר לשמירה והגנה חזרה, כי כל עוד עוסק האדם בעבודת ההתעלות עדיין הוא נלחם ובגדר 'מי יעלה בהר ה'" שהוא גם מדריגה אך עדיין שומר על עצמו היטב תמיד מן הצר הצורה. ברם הסכנה הוא ביותר הוא בעת אשר ומי יקום במקום קדשו, היינו האם יתקיים אצלו מה שרכש וההתעלות שכבר התעלה עד שהשיג את אשר אהבה נפשו במהלך ח' שבועות השוכבי"ם. ודייקא עתה כאשר יש בו קנייני נצח ורכוש גבוה יקר מכל, מוטל עליו ביותר חובת השמירה ביתר שאת מכל אותן קליפות טמאות המחפשות ותרות דייקא אחר רכוש מסוג זה שממנו כל יניקתם וכוחם להרבות טומאה בעולם.

אותם שלא זכו להרבות חיילים בתורה ועבודה הריהם כבור ריק שאין הגנבים מחפשים בו מאומה, רק אותם שנתמלאו באוצרות גדולים ונשגבים, המה זקוקים יותר לגדרים וסייגים ולשמירה מעולה שלא יגע בהם יד זר, ושלא יהיה בבחי' איזהו שוטה המאבד מה שנותנים לו (חגיגה דף ד' ע"א), ועל כן בעת הזאת צריך רק לחשב איך להוסיף עוד גדרים וסייגים וחלילה לא להתעייף כלל וכלל.

אכן זאת צריך לזכור שאסור לשום אדם להתיימש ממצבו, ובכל עת יזכור כי יש לו את אותה נקודה פנימית קדושה וטהרה שממנה יוכל לשאוב הכח לשוב אל השי"ת, ועל כן יתפלל ויתפלל אל השי"ת בבקשה ותפילה אל תשליכני לעת זקנה ושאוכל תמיד לידבק בך יותר ויותר.

- עצה לקיום ונצחיות קניינים רוחניים ע"י השמחה - ועל כן בהגיע חודש אדר מרבין בו בשמחה (תענית דף כ"ט ע"ב), כי זאת אנו לומדים מאותו נס

עוונותיהם הרי שבתוכיותם המה טובים ורצונם ומאווים לעשות רצון השי"ת, וכבר אמרו חז"ל (מגילה דף י"ד ע"א) גדולה הסרת טבעת יותר ממ"ח נביאים שעמדו להם לישראל וכו', כי על ידי אותה צרה שיצאה על עם ה' מאת השי"ת, מכח זה התעוררו לתשובה שלימה, ונתגלה שבחן ומעלתן של ישראל שאף שתשובתם באה בעקבות מה שמענים ומייסרים אותם, עכ"ז קיימו למעלה מה שקיבלו למטה, שמקבלים תשובתם אף שהוא בא מחמת צרות ופורעניות, וזאת לפי שהקב"ה צופה ומביט בעומק לבבם, שיש בהם אותה נקודה פנימית טובה שלעולם לא נדחתה, ועל כן מתקבלת תשובתם כאמור.

וראי' לדבר כי קיימו מה שקיבלו כבר, היינו שכבר קיבלו התורה פעם אחת באופן של כפיה, וזהו מטעם שביקש הקב"ה ללמד ולהורות שעל אף היותם אז בעת מתן תורה במדריגות רמות ונשגבות, מכל מקום הלא בא יבוא היום אשר לא ישובו אל השי"ת רק אחר צרות וייסורים כאשר היה בימי המן, וממנו יראו וידעו כי כן הוא אצל בני ישראל אשר במקורם ושרשם המה טובים וקרובים להשי"ת, ומעתה שוב אין כל פלא שבכל מצב שהוא יכולים לשוב בתשובה.

ועפי"ז יש בנותן טעם למנהג ישראל להתחפש ולשנות המלבושים בפורים, והיינו ללמד שאצל בני ישראל מה שרואים בחיצוניות אין זה מגלה האמת הפנימית, וגם אם נראה כרשע כלפי חוץ, הרי שבתוכיותו טמון נשמה קדושה שלעולם לא חלה עליה שום פגם.

- עיקר תגבורת השמירה אחר שעברו הימים הנעלים - על כן קוראים פרשה זו דייקא בסיום ימי השוכבי"ם ת"ת, אותם ימים גבוהים ונעלים שנועדו לשוב בהם בתשובה, ובכל דבר שבקדושה שמסיימים במעין הפתיחה, כך בסיום הימים הללו מתחילים פרשת שמן זית לעורר ולחזק ולאמץ ברכים כושלות, שנמשיך עוד בעבודת התשובה, מתוך ידיעה והכרה שתמיד מועיל תשובה, כי עדיין הנקודה הטובה טמונה בתוכנו.

טייערע אידישע קינדער! מה אומר ומה אדבר, אני חוזר ואומר שוב כי מה רב קנאתי באותם אברכים ובחורים חשובים שרכשו לעצמם קניינים דקדושה במהלך השבועות האחרונים על ידי התמדתם ושקידתם בתורה החל משעות הבוקר המוקדמות, וכך

המלאה על עם ישראל שלא יאונה להם כל רע. וכמו"כ אף אלו שעוסקים על המחיה ועל הכלכלה, עכ"ז קובעים עתים לתורה בבית המדרש ומשתדלים כמה שיותר כפי יכולתם הן בלימוד לבד או בהשתתפות בשיעורי תורה וכדו', אף אלו זוכים ומגנים על עם ישראל.

כמו כן להתחזק ביתר שאת בכל הקבלות טובות שקיבל כל אחד על עצמו ביתר שאת להמשיך ולעמוד בתוקף בלי להתעייף, ובעיקר בחיזוק בעניני קדושה בשמירת כל האיברים וכו', כי הרפיון בדבר דומה לאותו שומר שתפקידו לשמור על חפצים יקרי ערך לבל יתקלקלו וינזקו, והוא במפשותו עולה על יצעו לנוח וכו', והריהו גורם כמו ידיו לחסרון כים ופשיעותו היא מעל כל גבול. וכמו כן ממש הלא כל אחד מישראל יש בידו לעסוק בתורה, ואם חלף זה הולך הוא ומתעסק בדברים בטלים, הלא מסיר ההגנה מעל עם ה', ומה מאוד יש לדעת הדבר ולהזהר בו. ועל ידי שמחזקים הדברים הללו ביתר שאת, אנו משברים כל המחיצות של ברזל המפסקת ביננו לאבינו שבשמים, ואז השי"ת מקבל אותנו לרחמים ולרצון.

י"ה זכות אבות יגן עלינו, ויעזור השי"ת ובזכות האבות הק' יתעורר ויערה השי"ת עלינו רוח טהרה והתעוררות לתשובה שלימה ואמיתית, מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די ויאמר למלאך המשחית הרף, וכבר יקויים בימינו ג"כ 'ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר'. ישפיע השי"ת ויתן לכל בני ישראל רפואות וישועות בני חיי ומוזני רויחי, למען נוכל לעבדו בשלימות, מתוך שמחה וטוב לבב, וכך נוכל לשמח את המקום ולשמח את הבריות, ובקרוב ממש נזכה להגאל בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

פורים שנשמה ישראלית לעולם אינה נדחת, אלא שעלינו לפעול ביתר שאת שאנו מקבלים עלינו עול מלכות שמים ועול תורה ומצוות, הרי שאיפתנו היא שכל זה יתקיים בידינו ולא יאבדו מאיתנו, והעצה על כך היא מדת השמחה שהיא העצה לקיום הדבר לנצחיות, וכדאי' בחז"ל (שבת דף ק"ל ע"א) כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה עדיין מתקיים בהם.

לדאבוננו בימים הללו נגרם בעל כרחנו כמה וכמה ענייני ביטול תורה, ודייקא בזמנים נעלים הללו, ועבודתנו היא להלחם על כך ואדרבה להרבות בעסק התורה בהתמדה ושקידה גדולה, לקיים מה שנא' (אסתר ה, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר ודרשו חז"ל (מגילה דף ט"ז ע"ב) אורה זו תורה, כי באמת אין לנו שיור רק התורה הזאת (פוסה דף מ"ט ע"א), התורה היא מגינה ומצילה מכל צרה וצוקה, ואין לנו שום שמירה אחרת משום צד שהיא.

- לומדי התורה חמה השומרים על עם ישראל וצריכים להזהר בשמירה -

אשרי חלקו של כל מי ששם כל ראשו ומעיניו בתורה ועבודה, שהוא זוכה להיות השומר ומגן על עם ה' הנמצאים כעת במצור ומצוק וזקוקים לרחמי שמים מרובים, ובפרט בעת הזאת אשר דם ישראל נשפך כמים ואין לך יום שאין קללתה מרובה משל חברתה, ושומעים בכל יום שמועות קשות מנשוא, על כן אין לנו ברירה רק לפנות אל השי"ת ולומר 'אלכה ואשובה אל אישי הראשון כי טוב לי אז מעתה', ולבקש ולהתחנן לפניו בוכ"ע הלא אתה טוב כי לא כלו רחמך רחם נא וחוס על בניך הסובלים ושלח להם ישועה מן השמים.

ידע כל אשר תורתו אומנתו, ומי שזוכה לשבת בין כתלי בית המדרש, שהגנת עם ישראל תלויה על כתפיו והוא השומר העיקרי שבידיו ניתנה האחריות

מוצש"ק

כשעה ומחצה לאחר סיום תפילת ערבית יצא מרן שליט"א להשתתף בהלוייתה של האשה החשובה מרת בלוח ע"ה, אשת הרה"ח ר' יוסף יו"ט ז"ל. מרן ליוה את המיטה כברת דרך, וחזר לביתו.

בשעה 9.00 התכנסו אלפי בחורי אנ"ש לכינוס כללי כינוס 'רצוף אהבה' עם סיום ימי השוכבי"ם, כאות הוקרה לבחורי החמד אשר זוכים לקיים רצון צדיק וללמוד שעות רצופות מידי יום להעלותם

ולרשם עלי גליון ולהכניסם לקו"פ למראה עיני כ"ק מרן שליט"א.

בפני הבחורים הוגש סעודת מלוה מלכה עשירה לכבוד עמלי התורה אשר הגו בה באהבה ובחשק רב משך ח' שבועות השוכבים.

הרה"ג ר' חיים רפאל אייזנבאך שליט"א משגיח בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעה"ק ומראשי בחצרות החיים נשא דברי פתיחה, כשדבריו הזכיר את התבטאותו של כ"ק מרן שליט"א זה עתה בעידן רעוא דרעוין אשר הוא מקנא באברכים ובחורים אשר למדו

הגם כי המעט שביקש כ"ק מרן שליט"א הוא שילמדו לכה"פ ו' שעות מידי יום, שזה עולה לל' שעות בשבוע, הריהו יכול לומר בתורת עדות כי רובא דרובא לומדים הרבה יותר מכך, ומגיעים אף לסכום של י"ב שעות ביום.

בדבריו הביא מה שכתב הגר"ח מוואלזין זצ"ל בספרו נפש החיים, כי באריכות הגלות האוחז ותולה עצמו באילן החיים הוא התורה הק', על ידי כן יוכל לצלוח כל המהמורות בגלות.

את דבריו סיים בברכה קמי מלכא שיזכה להנהיג העדה עוד רבות בשנים, לרוות רוב נחת מבניו תלמידיו, ולהנהיגנו לקראת משיח צדקנו בב"א מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

בסיום דבריו קמו כל הקהל לרקידה של מצוה משך זמן רב בשירת אשרי העם שככה לו וברוך הוא אלוקינו, כשכ"ק מרן שליט"א מחמת חולשת גופו הטהור נשאר יושב על מקומו ומעודד השירה.

אחר זמן מה קם מרן שליט"א לריקוד כשהוא אוחז גם ביד הרה"ח ר' יואל טוביאס שליט"א יו"ר בחצרות החיים, מה נהדר היה המראה בעת אשר כ"ק מרן שליט"א מרקד באנפא נהירין ובחדוה עילאי כשכל הקהל מתרומם טפחיים מע"ג הקרקע, כשכל הקהל מפזזים ומשכחים להשי"ת מתוך שירה על אשר זכו לערוך את שבועות השובבי"ם מתוך התעלות ודביקות בתורה הק'.

אחר כך ערך מרן שליט"א שולחן לחיים במהלך נשא דברי ברכה על אף חולשתו, וזהו תוכנם:

אלו העומדים על המלאכה, שאין הדבר עולה להם בניקל, ובעיקר לר' יואל (טוביאס) הי"ו, אשר פעמים הרבה שאין בי הכח והאון, והוא על אף הכל עומד על המשמר ומנסה שוב ושוב, ובוודאי נאמן הוא בעל מלאכתך שישלך שכר פעולתך (אבות ב, יד), לשלם לו שכרו ביותר מכפי פעלו. וכן נמי לכל מרביצי התורה וראשי החבורות המעודדים וממריצים וכו' תמיד בכל עת.

יעזור השי"ת ונזכה לילך מחיל אל חיל, לקבל עלינו עול תורה באמת מתוך שמחה ואהבה, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. וכימים אלו אשר מרבים בהם בשמחה נזכה לשמוח בשמחתן של ישראל עוד כהנה וכהנה, ונזכה לגאולה השלימה בקרוב במהרה בימינו אמן.

והתעלות בתורה בימי השובבי"ם, ובחדא מחתא ביקש גם שלא להרפות חלילה כי אם להמשיך ההתעוררות גם לימים הבאים.

מנחה המעמד היה הרה"ג ר' לוי יצחק אסטרייכר שליט"א מנה"ר בישיבה"ק, שבדבריו אף שיבח את בחורי החמד אשר ניצלו כל רגע ורגע מימים קדושים אלו ובפרט בימי שישי ערב שב"ק ושב"ק.

כאן כיבד את המשפיע הגה"ח רבי אהרן טויסיג שליט"א מראשי ישיבת אלכסנדר, לשאת מנועם אמריו בפני אלפי בחורי החמד.

משך שעה ארוכה ריתק הגר"א טויסיג שליט"א את הקהל במתק לשונו, כשבדבריו רומם את הבחורים להכיר בערכם ולדעת עד כמה חשוב ויקר ערך כל דקה של לימוד התורה, כשבדבריו מתובלים בסיפורי צדיקים ומאמרים יקרים מרבותינו הק' זי"ע.

עם סיום דבריו קמו כל הקהל על רגליהם ולקול רינה וצהלה קיבלו את פני הקודש אשר חרף חולשת גופו הטהור הטריח עצמו לבוא ולהשתתף עם בניו - תלמידיו כהוקרה על רב עמלם בתורה הק' בשבועות השובבי"ם. בפני הקודש הוגש ע"י ראשי בחצרות החיים הרה"ח ר' יואל טוביאס הי"ו והרה"ג ר' חיים רפאל אייזנבך שליט"א את הכוללות קוויטל של כלל תלמידי אנ"ש אשר למדו שעות רצופות בימי השובבי"ם וסך השעות שנלמד על ידיהם. כשכ"ק מרן שליט"א עיין בזה משך זמן רב.

הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א במשאו ציין לשבח את בחורי החמד אשר

בטוחני כי כל אלו בחורי החמד שהתאמצו והתייגעו בלימוד התורה הק', גרמו בכך שמחה גדולה לפני הבורא ב"ה, ומתוך כך נשתררה השמחה בכל העולמות. ובפרט בלימוד התורה בדור זה בהיותנו בבור גלות והקשיים והנסיונות רבו גם רבו.

ואמרו חז"ל (אבות ו, א) הלומד תורה לשמה משמח את המקום ומשמח את הבריות, והיינו כי מידה כנגד מדה בזכות מה שהביאו וגרמו קורת רוח ושמחה לעילא לפני הבורא ית"ש, הרי שהוא משלם מדה במדה ואף הוא משמח את הבריות, שיהיה ל'יהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר' (אסתר ה, טז) כפשוטו וכמדרשו כפי שדרשו חז"ל בגמ' (מגילה דף ט"ז ע"ב).

חובה מוטלת עלי להביא הכרת הטוב גדולה לכל

220 שעות במשך שבועות השובבי"ם יעברו אל מול פני הקודש לקבל סידור תפילה ישרה לשב"ק מידי

לאחמ"כ הכריז המנחה הרה"ג ר' לוי יצחק אסטרייכר שליט"א כי בחורי החמד אשר הגיעו לסך

פעולות עידוד ומבצעים שונים לרווחת בחורי החמד, אשריהם ואשרי חלקם, שכרם הרבה מאוד הקב"ה ישלם פעלו ותהי משכרתם שלימה מן השמים.

יום ראשון פר' כי תשא י"ז אד"ר

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן משה אליהו נ"י בן הרב דוד הרשקוביץ מחיפה (ב"ר יצחק שלמה מפעיה"ק, וח"ר אברהם יעקב רובינשטיין מפעיה"ק), ע"ב הרב יוסף פולק מפעיה"ק (ב"ר משה יהודה מפעיה"ק, וחג"ר יעקב גליק שליט"א מח"ס אכסוף נועם שבת).

אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל. בין הנכנסים היו העסקן הנכבד הרב יעקב גוטרמן ראש עיריית מודיעין עילית, יחד עם הרב טוביה פריינד חבר מועצת העיר מודיעין עילית.

יום שני פר' כי תשא ח"י אד"ר

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר יקותיאל בלומנטל מפעיה"ק (ב"ר יוסף מרדכי מפעיה"ק, וח"ר מנחם מענדל לוק מפעיה"ק).

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן אברהם יהודה נ"י בן הרה"ג ר' גדליה יעקובוביץ שליט"א רא"כ מעלי דשבתי פעיה"ק, ע"ב הרה"ח ר' חנוך זונדל יעקב מאיר כץ מאשדוד. אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל.

בחצרות קדשינו

הגה"ק שליט"א לעמוד על המשמר ולהוסיף מחיל אל חיל בהידורים והקפדות יתירות כנהוג עד הלום ועוד כהנה וכהנה אשר עליהם נוספו עוד כמה וכמה מעלות טובות אשר מתבצעים באמצעות צוות נרחב של משגיחים מקהילתנו הק'.

הפוטנציאל הרב הגלום במוצרי היימישע מצות האיכותיים והמיוחדים, כבשו זה מכבר מקום של כבוד, ומשנה לשנה מתרבים בס"ד חסידים ואנשי מעשה המבקשים להדר וליהנות מן התוצרת המיוחדת שלנו, כאשר גם השנה הונהגו שיפורים רבים הן בכשרות והן באיכות.

להרשמה לרכישת מצות לקראת חג הפסח הבעל"ט ניתן לפנות אל הנציגים בכל עיר כמתפרסם בבתי מדרשנו. ההרשמה עד לתאריך יום א' פר' פקודי א' דר"ח אדר השני בלבד.

מסיבת חומש סעודה 'בן חמש למקרא' בת"ת 'דרכי אבות' צאנז בני ברק

ביום רביעי העל"ט התקיים מסיבת ה'חומש סעודה' לעשרות ילדי החמד במעמד מרגש 'בן חמש למקרא' בהשתתפות ההורים שהתאספו ובאו יחד למעמד המרגש

כ"ק מרן שליט"א, סידור שהודפס במיוחד לכבודם של לומדי ועמלי התורה, באדיבות מכון תפילה ישרה, ובהוצאת "בחצרות החיים". לאחמ"כ עברו גם צוותות הישיבה וראשי החבורות, כן העניק מרן שליט"א סידור להרה"ח ר' יואל טוביאס וכן למסייעים בעבודת הקודש, שעמלו ללא לאות למען ארגון החבורות בחצרות החיים ולמען המעמד.

לקול שירת ימים על ימי מלך תוסיף יצא מרן שליט"א מההיכל הגדול וחזר לביתו.

בברכהמ"ז על הכוס כובד הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א בן כ"ק מרן שליט"א. אח"כ חילק הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהלתנו הק' שליט"א את ספר התהלים שבהם התפלל כ"ק מרן שליט"א מדי שבוע באשמורת יום השישי כנהוג, לאלו שזכו בהגרלות שנערכו בין כל מי שהכניס שעות צעטליך מידי שבוע לכ"ק מרן שליט"א.

בסיום המעמד קמו כלל הבחורים לריקוד של מצוה משך זמן, בו הביעו שבח והודיה להשי"ת על שזכו לשבת באהלה של תורה ולקיים רצון צדיק במשך ימי השובבי"ם ת"ת.

עם סיום המעמד נקשרו ברכת שבח והודיה להנהלת בחצרות החיים ולהעומדים בראשה הרה"ח ר' יואל טוביאס הי"ו והרה"ג ר' חיים רפאל אייזנבך שליט"א, הפועלים ללא לאות במשך כל השנה, וביתר שאת במשך כל ימי השובבי"ם לקיים רצון צדיק, ע"י

ושמרתם את המצות:

הרשמה מוקדמת למצות המובחרות לאנ"ש לקראת חג הפסח הבעל"ט

הנה חג המצות עומד אחר כתלנו וממשמש ובא לקראתנו לטובה ולברכה, ובמאפיית היימישע מצות, מורגשת תכונת ערב החג מזה חודשים ארוכים, כדי לספק בס"ד את הביקוש הרב למצות המהודרות, הכשרות והטעימות ביותר עבור אנשי שלומנו בפרט ואחב"י המהדרין ומדקדקין במצוות בכל קצוות תבל בכלל.

הביקושים למצות המהודרות גדלים בס"ד משנה לשנה ובס"ד פועלים במאפיה במרץ רב וללא לאות כדי להגביר את שעות האפייה ולהדביק את הפער הגדל והולך בין הביקושים הגדלים לבין הכמות המיוצרת בקפידה.

על מנת לספק את מבוקשם של אלפי אנ"ש בראש ובראשונה בזכות קדימה לפני אלפי הלוקחות השונים והחבורות הקבועים מדי שנה, יוצאים כבר בימים אלו בהרשמה מוקדמת לרכישת המצות המהודרות ביותר למען קהל אנ"ש.

על משמרת המצות בהידור עפ"י כל החומרות וההידורים שהנהיגו רבוה"ק זיע"א ויבלחט"א, עומדים דיני קרייתינו הק', הרה"ג רבי מרדכי לוינשטיין שליט"א והרה"ג רבי הלל דויטש שליט"א אותם מינה כ"ק מרן אדמו"ר

ראשי בחצרות החיים פונים בזאת אל אנ"ש היקרים הי"ו, הרימו נדבתכם קודש, כי רק יחדיו נוכל להמשיך ביתר שאת ועוז בתנופת העשיה האדירה. כ"ק מרן שליט"א האציל מברכת קדשו לכל המסייעים והתורמים. הרימו תרומתכם הנכבדה השתדלו לתרום תרומה חד פעמית בעלות של בחור לשנה בסך 225 ש"ח כפול 3, או בשאר האפשרויות, פנו אל הנציגים בעירכם, או אל הרב יואל טוביאס הי"ו בטל' 100-8433-054.

ימי השובבי"ם ת"ת בישיבה"ק פעה"ק מתיבתא דברי חיים

ימי השובבי"ם ידוע בכל העולם ובפרט אצלנו חסידי צאנז כימים של התקרבות לאבינו שבשמים, כשביתר הדבר ניכר בין כותלי ישיבה"ק פעה"ק, כשימי השובבי"ם הביאה בכנפיה רוח חיזוק והתעלות גדולה בעבודת השי"ת. כהוראת קדשו ובקשתו בקודש של כ"ק מרן שליט"א לעסוק בתורה שעות רצופות לעשות נחת רוח להבורא ית"ש הרי שמידי יום כבר בשעה 5:00 לפנו"ב המה היכל המתיבתא בעשרות צורבים צעירים שבאו ללמוד לפני התפילה וקול התורה נשמע למרחוק, כמו גם בשעת הסדרים ניכרת התמדה הגדולה יותר מכל הזמנים כפי אשר עוררו ומעוררים אותנו רבוה"ק

מדי שבוע ביום שני נערכת הגרלה על פרסים יקרי ערך בדמות סטים יוקרתיים של ספרי החסידות וסכומי כסף נאים בין הבחורים שלמדו לכה"פ שש שעות רצופות מדי יום ביומו כהוראת כ"ק מרן שליט"א. הפרסים היקרים בשווי אלפי שקלים ניתנו באדיבות הנהלת היכלי התורה והחסידות לעידוד ודרבון הבחורים היקרים שלומדים שעות רצופות ומתייגעים בתוה"ק.

ביום חמישי פר' וארא העעל"ט יום בו הואיל משה באר את התורה נערכה סדר חמש שעות רצופות, החל מהשעה 3:00 אחה"צ כשהבחורים היקרים יושבים והוגים בתוה"ק חמש שעות רצופות בהתמדה ובתענית הדיבור, וההיכל כולו רעש וגעש מקול התורה.

לטובה, למען המשך הפעילות לבחורי החמד ובניין הדורות ביתר שאת וביתר עז.

באמצעות מיזם מיוחד זו, נזכה בעז"ה כולנו כאחד לראות את בנינו היקרים צועדים במסילות ישרים ודבקים באורחות צדיקים. כל המערכת שהייתה ופעלה עד כה, תקבל תנופה לרמות גבוהות של עשייה בתחום החינוכי של בחורי החמד.

אין אחד שאינו חפץ לראות את הפעילות הזו ממשיכה ומתגברת כהנה וכהנה, והיא בע"ה תמשיך ותתגבר עוד ועוד. סל התוכניות הקיימות כבר כיום לצד אלו העתידיות להיכנס לרשימת הביצועים בתקופה הקרובה, מלא וגדוש עד אפס מקום. ראשי 'בחצרות החיים' עסוקים לילה ויום בפעילות קודש בניצול ימי הבחורות של בחורי החמד, הן על ידי ראשי החבורות והן על ידי רכזים ונציגים מטעם הקהילות שיטפלו בכך, וזוהי הבשורה העיקרית במיזם הכללי 'משוך נועם הנשמות'.

כדי להמשיך את המפעל היקר והקדוש הזה, נקראים כולם בלי יוצא מן הכלל להתגייס בשיא ההתלהבות ובנדיבות הלב והנפש, להעמיד בסיס חזק ואיתן לכל הפעילות הנעשית להנאתם ולרווחתם של בני הנעורים, כל אנ"ש יעמדו יחד למימון התוכניות וכלל הפעילות, סדרי הלימודים והחבורות הקדושות.

יחד כולם ישבחו ויפארו את העשייה הטובה והמבורכת הנעשית כבר מספר שנים ומחוללת מהפכה של ממש ברוחניות ובגשמיות. בהתאחדות כללית ומלכדת של כלל אנ"ש למען המיזם של 'משוך נועם הנשמות', יביעו כולם את מלוא הערכתם ועוצם הוקרתם לכל הפעילים והנציגים העושים מלאכתם נאמנה זו תקופה ארוכה, במטרה ברורה ובמשאלת לב כנה ואמיתית: להמשיך ולהגביר, להניף ולייעל, כי בנפשנו הדבר!

בין כלל חצרות הקודש התלכדו והצטרפו אף ב'בחצרות החיים' למיזם זה שיתן את הכח להמשיך ולפעול ביתר שאת ועוז. אבל חשוב מאד לציין, שכל התרומות של כל בני הקהילה ומה שהם מגייסים מיועד עבור צרכי קהלתנו הק'.

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כמא דברכתא

ברכת מזלא טבא וגדיא יאה שלוחה בזה קדם האברך המופלג ברוך הכשרון, מסור בלו"נ לחצר הקודש צאנז, עוסק בתמידות ובמסירות בעריכת דא"ח הנאמרים בקודש, מחשובי האברכים ב"מרכז התורה", שמו מפארים

הרב יוסף שווארץ הי"ו

עורך ומו"ל במאזן "בצילא דמהימנותא"

לרגל השמחה השרויה במעונו במזל טוב שמחת הולדת התאומים הבן והבת שיחי'

ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיוכה לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ח, ואך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים.

בעידן רעוא דרעוין בו קרא להגביר חיילים לתורה ולהוסיף בלימוד התורה ביותר בשבוע האחרון של שובבי"ם ת"ת, כותלות המבוא כוסו בשלטי תעמולה לניצול כל רגע מהרגעים האחרונים וההיכל כולו געש מקול התורה שהדהד ברמה.

בשעות הצהרים של יום חמישי אחר תפילת מנחה ואמירת הסליחות לרגל שבוע אחרון של שובבי"ם ת"ת התפנה היכל המתיבתא לזמן מה כדי שיוכלו להכינו בסדר הראוי לקראת סדרי עשר שעות רצופות לרגל סיום ימי השובבי"ם.

לקראת השעה חמש אחה"צ התמלא היכל המתיבתא עד אפס מקום והחל סדר רצוף אהבה של חמש שעות, כשבאמצע הפסיקו לתפילת ערבית וטעימה קלה, ושוב חזרו הבחורים לרציפות הלימוד עד השעה עשר, אז פנו הבחורים לסעודה ערוכה כיד המלך בחדר האוכל שבקרית חינוך לכבוד פורים קטן, כשלאחריה הסבו לחבורה מרוממת בראשות הרב מענדל טוסיג שליט"א שרומם את הבחורים לשמחה של מצוה, אמונה והשקפה טהורה והבדלות מאנשי הרחוב ומדרכיהם.

החבורה עברה ברוב התרוממות ובליווי בכלי זמר וברוב גיל ורנן, אחר החבורה פנו הבחורים לריקודי מצוה להודות ולהלל להשי"ת על המתנה הנפלאה של ימי השובבי"ם ת"ת שעלל"ט.

מיד אחר סיום החבורה בסביבות השעה 2.00 לפנו"ב הלכו הבחורים להטהר במקוה טהרה, כדי שלא להפסיק רציפות הלימוד עד אמירת התהלים בראשות כ"ק מרן שליט"א, ותכף ומיד פנו הבחורים לסדר רציפות עד לזמן אמירת תהלים.

מחזה מרהיב היה לראות כי על אף השעה המאוחרת היכל המתיבתא היה מלא בבחורים שבאו לנצל את הרגעים האחרונים של ימי השובבי"ם, וקול התורה הדהד ברמה עד אמירת תהלים

לפני תחילת סדר הלימוד, הוגש כיבוד קל ושתיה חמה בחדר הקאווע שטיבעל ע"י הנהלת היכלי התורה והחסידות לרווחת הלומדים היקרים, ובגמר הסדר יצאו מאות הבחורים לריקוד נשגב של אשרינו מה טוב חלקינו ששם חלקינו בין יושבי ביהמ"ד.

אחר פנו הבחורים לעבר חדר האוכל שבקרית החינוך לחבורה מרוממת לכבוד עמלי התורה וסעודת הלילולא של רביה"ק הרבי ר' זושא זי"ע, במהלך החבורה נשא דברים הרה"ג ר' ניסן רייך שליט"א רא"כ מסגרת ידיעת הש"ס בכוללי הש"ס, על חשיבות ניצול הזמן של הזמירות בעידן רעוה דרעוין שבו כ"ק מרן שליט"א מכבס את נשמותינו ומטהרה מכל סיג ופגם. בסיום החבורה קמו הבחורים לרקידה של מצוה להודות ולהלל על שנתן לנו תורת אמת. בשבוע פר' יתרו כהכנה לקבלת התורה נערכה הגרלה כל יום בין הבחורים המתמידים שלמדו סדר ג' שעות רצופות ע"ס 300 ש, כשמידי יום עלו בגורל שלוש זוכים.

ביום רביעי פר' יתרו בשעות אחה"צ התקיימה סדר מרומם של חמש שעות רצופות, כמעשהו בראשונה כן מעשהו בשניה היכל המתיבתא היה מלא מפה לפה וקול התורה הדהדר למרחוק. קודם הסדר הוגש כיבוד קל ושתיה חמה בקאווע שטיבעל ע"י היכלי התורה והחסידות, וכן במשך כל זמן הסדר לרווחת המתמידים.

בליל שישי אחר אמירת הסליחות ותפילת ערבית בהיכל המתיבתא נערכה חבורה רבתית בחדר האוכל שבקרית החינוך כשהמשייע הרה"ג ר' יעקב יוסף בלומינג שליט"א משפיע בישיבת קרלין-סטולין רומם את הבחורים, ובאר היטיב את הענין ואופן של קבלת התורה מלווה באומר ובשירה וזמרה, אחר החבורה קמו הבחורים לריקודין של מצוה "אשרי העם שככה לו".

בשבוע האחרון של ימי השובבי"ם ת"ת פר' תצוה, הרי שכבר מיום ראשון ניכרת היתה עליה בתמדה בהיכל המתיבתא, לאור דברות הקודש של כ"ק מרן שליט"א

ברכת מזל טוב

ברגשי גיל ושמחה נביע ברכותנו להאבר"ך המופלג, עסיק וגרים באורייתא תדירא, ידיו לו רב בתורה ובחסידות, ברוך הכשרון ואוצר סגולה, מחשובי האברכים במרכז התורה קרית צאנו, העומד בעריכת וניהול כל עניני הגליון ועריכת דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א במסירות אין קץ מדי שבוע בשבוע, מחשובי סופרי המלך

הרב יוסף שווארץ שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת הולדת הבן והבת התאומים שיחי' במזל טוב

וברכת מזל טוב

לאביו הרה"ח ר' שמואל הי"ו - אב"י בבני ברק ולחותנו הרה"ג ר' אלעזר שימון שליט"א מח"ס פאר הבית

ויה"ר שאך שישון ושמחה ישמע לעד במעונם, ויזכו לרוות רוב נחת דקדושה ממנה ומכל יו"ח,

לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, מתוך שפע חיים טובים

המברכים בכל לב

אלכסנדר שכטר

בשם צוות העוסקים במלאכת הקודש

במכון עץ החיים - מערכת בצילא דמהימנותא

החמד בני קהילתנו הק' יושבים והוגים בתוה"ק בהתמדה רבה מיד לאחר מעריב למשך קרוב לשעתיים, כשלאחמ"כ מתקיים מלווה מלכה רבתי לבחורים היקרים ביד רחבה מתובל בסיפורי צדיקים והנהגות קדושות מרבוה"ק מפי אחד האברכים החשובים שליט"א.

הורי הבחורים שליט"א מלאים בהערכה והערצה למנהלי המוסדות מוה"ר מאיר בורד שליט"א ומוה"ר שמעון גוטמן שליט"א העומדים מאחורי פרויקט זה ברוח נדיבה ונפש חפיצה, ובתמידות נתונים עיניהם וליבם על כל צרכי קהילתנו הק' בכלל ועל התעלותם של בחורי החמד בפרט ודואגים לכל, יה"ר שיזכו להמשיך עוד רבות בשנים בפעולות נשגבות וקדושות אלו.

כמו כן ייבחו ההורים את האבר"ך כמדרשו מוה"ר מרדכי בער ראטה הי"ו, המארגן מידי שבוע בשבוע את המלווה מלכה וסדר הלימוד, ישא ברכה מאת ה' ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח.

עם סיום ימי השובבי"ם ת"ת נקשרו ברכת תודה להנהלה הרוחנית דשיבה"ק, הפועלים ללא לאות במשך כל ימות השנה ובפרט בימי השובבי"ם בכל מיני אופנים ומבצעים להגברת קול התורה ולרווחת תלמידי הישיבה.

ברכת יישר כח רבתית שיגרו בחורי החמד להנהלת היכלי התורה והחסידות שלא חסכה במומן כדי לעודד את התלמידים ללימוד התורה בימי השובבי"ם ת"ת, על מנת שיוכלו לנצל כל רגע מימים נעלים אלו, תשואות חן חן להם. בנוסף ביקשו לשלוח גם ברכת תודה להנהלת בחצרות החיים וליו"ר הארגון הרה"ח ר' יואל טוביאס הי"ו, על פעולותיו החשובים בקרב בחורי החמד, ישאו כולם ברכה מאת ה'.

סדר לימוד במוצאי שבת לבחורי חמד

בני קהילתנו הק' בירושלים עיה"ק

מחזה מרנין לב חוזר מידי שבוע במוצאי שבת"ק בביהמ"ד הגדול בקרית צאנז ירושלים, כשעשרות בחורי

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' שלמה נחמיה לאנדא הי"ו
אב"י בויליאמסבורג

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת אירוסי בתו הכלה תחי
עב"ג החתן המו"מ בתו"ש נ"י

בפזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבדים והנעלים, יקרי הערכין,

הרה"ח ר' יוסף דב חיים שטיגליץ הי"ו
אב"י פניה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונם
שפחת אירוסי הבת תחי
עב"ג החתן המו"מ בתו"ש
מורינו מרדכי שנק נ"י
בן הר"ר ידידיה שנק הי"ו - אב"י באלעד
בפזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת פזל טוב

לאביו הרה"ח ר' מנחם הי"ו
ולסב הרה"ח ר' מנחם שנק הי"ו

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

מדרש תנחומ"א

משתתפים אנו בצערו ובאבלו הכבד של האי גברא רבא, מרביץ תורה והוראה, מורה ודאין,
לן בעומקה של הלכה, תל תלפיות, ה"ה

הגאון רבי זאב וקסברגר שליט"א - דומו"צ קרית צאנז טבריה

ואחיו ודודו, ידידנו היקרים והנכבדים, נודעים בשערים לשם ולתהלה,

הרה"ח ר' יהושע צבי וקסברגר הי"ו - אב"י בב"ב

והרה"ח ר' יוסף הכהן ישראלי הי"ו - אב"י בב"ב

וכל בני המשפחה

היושבים בעמק הבכא על פטירת אמם - אחותו ע"ה

המקום ינחם אותכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד, ומהרה נזכה
שיקויים הכתוב בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים